T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

www.balioglu.net

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KÜLTÜR A.Ş. - İSTANBUL KÜLTÜR VE SANAT ÜRÜNLERİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ

2019 Yılı Sayıştay Denetim Raporu



Aralık 2020

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ 1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU 6
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU 6
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI 6
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 7
6. DENETİM GÖRÜŞÜ 9
7. DENETİM BULGULARI 10
8. EKLER 43

www.balioglu.net

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1- Şirketin Pay Sahibi Olduğu Şirketler ve Sermaye Payı.....4
Tablo 2- Şirketin Sermaye/Ortaklık Yapısı 4

www.balioglu.net

KISALTMALAR

AŞ	Anonim Şirket
EBYS	Elektronik Belge Yönetim Sistemi
EYS	Entegre Yönetim Sistemi
İBB	İstanbul Büyükşehir Belediyesi
İSG	İş Sağlığı ve Güvenliği
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
KDV	Katma Değer Vergisi
TL	Türk Lirası
TMS	Türkiye Muhasebe Standartları
TRT	Türkiye Radyo Televizyonu
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
ÜFE	Üretici Fiyat Endeksi

www.balioglu.net

BULGU LİSTESİ

B. Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler

1. Kültür AŞ'nin %10'dan Az Hissesine Sahip Olduğu Beltur AŞ'deki Sermaye Ortaklık Payının Yanlış Hesapta İzlenmesi

2. İşçilere Yıllık İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmaması

3. Alınmayan Reklam Tanıtım Hizmeti İçin Ödeme Yapılması

4. Sosyal Medya Hesapları Yönetim Hizmet Alım İşinde Teknik Şartnamede Belirtilen İşlerden Bazılarının Yapılmaması Nedeniyle Şirketin Zarara Uğraması

5. Medya İlişkileri ve İletişim Performanslarının Değerlendirilmesi Takibi ve Geliştirilmesi Hizmet Alım İşinde Teknik Şartnameye Göre Yapılması Gereken Birçok İş Yapılmadığı Halde Yükleniciden Kesinti Yapılmaması ve Sözleşmedeki Cezaların İşletilmemesi Nedeniyle Şirketin Zarara Uğraması

www.balioglu.net

6. Sosyal Medya Mecralarında Dijital Reklam ve Tanıtım Yapılması Hizmet Alım İşinde Teknik Şartnamede Belirlenen Sayıda Sosyal Medya Fenomeni Reklam ve Tanıtım Faaliyetine Katılmadığı Halde Yükleniciden Kesinti Yapılmaması ve Sözleşmedeki Cezaların İşletilmemesi Nedeniyle Şirketin Zarara Uğraması

7. Alt Yüklenicilere Yaptırılan Muhtelif Organizasyon İşleri ile Kültürel İşlerin Kamu İhale Kanunu'nun 3-g Maddesinde Yer Alan Parasal Limitin Altında Kalmak Amacıyla Parçalara Bölünmesi

8. Şirketin Kendi İhtiyacı Olan Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerini, Büyükşehir Belediyesinin Doğrudan veya Dolaylı Olarak %50'sinden Fazlasına Sahip Olduğu Diğer Şirketlerden Doğrudan Hizmet Alımı Suretiyle Gördürmesi ve Bu Kapsamda Çalıştırılan İşçilerin Ücretlerine Mevzuata Aykırı Olarak İlave Zam Yapılması

9. Kiralanan 4 Adet Taşınmazın Kiralama Amacına Aykırı Olarak Boş Tutulmasına Rağmen Kira Ödemesi Yapılması

10. Bazı Şirket Çalışanları ve Aile Fertleri İçin Yapılan Özel Sağlık Sigortası Bedellerinin Şirket Bütçesinden Karşılanması

11. Belediyenin Diğer Şirketinden Yapılan Hizmet Alımlarına İlişkin Ödemede Şirketin Vadesi Geçmiş Borcu Bulunmasına Karşın Söz Konusu Borç Kesilmeksizin Ödeme Yapılması

12. İş Sözleşmesi Devir Protokolleri ile Devredilen Personele İlişkin Kıdem Tazminatı ve Yıllık İzin Ücretlerinin Devredilen Şirkete Peşinen Ödenmesi

13. Serbest Tüketici Olan Şirketin Elektrik Enerjisi Alımlarında İhale Mevzuatına Uyulmaması

14. Şirkette İşçi Statüsüne Geçirilen Çalışanların Ücretlerine Doğrudan Hizmet Alımı Kapsamında Ödenmek Üzere Büyükşehir Belediyesince Mevzuata Aykırı Olarak İlave Zam Yapılması

15. Gazete Satış Büfelerinin Şirket Tarafından Üçüncü Kişilere İhalesiz Devredilmesi

16. Hizmet Alımı İşinin Sözleşme Damga Vergisinin Eksik Tahsil Edilmesi

www.balioglu.net

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

1.1.1. Şirketin Tabi Olduğu Mevzuat

İstanbul Kültür ve Sanat Ürünleri Ticaret Anonim Şirketi (KÜLTÜR AŞ), İstanbul Büyükşehir Belediyesince 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 26'ncı maddesi ile 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 70'inci maddesine göre kurulmuştur.

İstanbul Kültür ve Sanat Ürünleri Ticaret Anonim Şirketi, faaliyetlerini aşağıda yer alan temel mevzuata göre gerçekleştirmektedir:

1) 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu

2) 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu

3) 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu

4) 5393 sayılı Belediye Kanunu

5) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu

6) 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu

7) 6085 sayılı Sayıştay Kanunu

8) 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname

9) 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu

10) 4857 sayılı İş Kanunu

11) 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu

12) 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu

13) 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu

14) 213 sayılı Vergi Usul Kanunu

15) 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun

16) 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu

www.balioglu.net

1.1.2. Şirketin Amacı ve Faaliyet Konusu

KÜLTÜR AŞ, İstanbul'un tarihi, kültürel ve sanatsal zenginliklerini ortaya çıkarmak, yaşatmak, dünyaya ve gelecek nesillere ulaştırma amaçlı hizmet ve ürünler ortaya koymak üzere gerekli çalışmaları yapmak üzere kurulmuş olup, bu çerçevede, açık ve kapalı alanlarda, basın yayın organlarında ve bilumum alanlarda her türlü reklam ve tanıtım hizmetlerini yerine getirmektedir.

KÜLTÜR AŞ, 10.10.1989 tarihinde 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu kapsamında kültür, sanat ve turizm hizmetleri sunmak üzere İstanbul Büyükşehir Belediyesi iştiraki olarak kurulmuş ticari amaçlı bir anonim şirkettir. Kuruluş amacı doğrultusunda, İstanbul'un kültürel, coğrafi ve sanatsal unsurlarını yurt içinde ve yurt dışında tanıtmak için kültürel organizasyonlardan yayımcılık faaliyetlerine; müze işletmeciliğinden açık alan reklamcılığına; kültürel mekân işletmeciliğinden ulusal ve uluslararası panel, sempozyum ve festival organizasyonlarına kadar birçok farklı faaliyetle ilgilenmektedir.

KÜLTÜR AŞ, Yerebatan Sarnıcı'nın yanı sıra, mülkiyeti İstanbul Büyükşehir Belediyesine ait olan ve 02.05.2013 tarihinde ziyarete açılan Miniatürk, 31.01.2009 tarihinde ziyarete açılan Panorama 1453 Tarih Müzesi ve 24.04.2018 tarihinde ziyarete açılan Şerefiye Sarnıcı'nda müze işletmeciliği yapmaktadır. Şirket, bu müze mekânlarının yanı sıra Cemal Reşit Rey Konser Salonu başta olmak üzere İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından açılan 14 kültür merkezinin de işletmeciliğini yapmaktadır.

İstanbul'un tarihine ve kültürüne dair çok sayıda kitap yayınlamakta; "Hediyem İstanbul" markası adı altında İstanbul'un tarihî, kültürel ve sanatsal özelliklerini yansıtan; hatıra niteliği taşıyan hediyelik eşyaların üretimini yapmaktadır. İstanbul konulu kitap, sesli-görüntülü ürünler ve hediyelik eşyaların satışı amacıyla 13 şubede İstanbul Kitapçısı ile hizmet vermektedir.

Bunların dışında Şirket, İstanbul'un çeşitli merkezlerindeki açık hava reklam araçlarının (billboard, megalight, led ekran, metrobüs durakları) işletmeciliğini yapmakta; yine İstanbul'un çeşitli noktalarında bulunan gazete kiosklarının yanı sıra, televizyon ve radyo yayınlarının alındığı Çamlıca vericilerinin de kiralama faaliyetlerini gerçekleştirmektedir

KÜLTÜR AŞ'nin temel faaliyetleri aşağıda sayılmıştır:

- Müze ve Kültür Merkezi İşletmeciliği

- Kitap-Kafe Hediyelik Eşya Satış Mağazası

www.balioglu.net

- Yazılı Sesli Görüntülü Yayın Faaliyetleri

- Seyir Dürbünleri

- Gazete Kioskları

- Reklam Faaliyetleri (Billboardlar vs.)

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

1.2.1. Şirketin Teşkilat Yapısı

Şirket, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri doğrultusunda kurulmuş anonim şirkettir. Dolayısıyla, yönetim kurulu tarafından temsil ve idare olunur. Yönetim kurulu üyeliğine ancak gerçek kişiler seçilebilir. Pay sahibi olan bir tüzel kişi yönetim kurulu üyesi olamaz. Ancak, tüzel kişinin temsilcisi olan gerçek kişiler yönetim kurulu üyesi olarak seçilebilir. Yönetim kurulu niteliği gereği sürekli bir organdır.

Anonim şirket yönetim kurulu; ortakların sermayelerinin korunması ve değerlendirilmesini, şirket alacaklılarının da alacaklarını emanet ettikleri, idare ve temsile yetkili bir organdır. Yönetim kurulu, anonim ortaklığın kanunla öngörülmüş zaruri bir organıdır.

www.balioglu.net

Şirketin teşkilat yapısı, 1 genel müdür, 9 müdürlük (İnsan Kaynakları, Projeler, Kültürel Etkinlikler, Mali İşler, Ticaret, İhale İşleri, Plan ve Organizasyon, İdari İşler, Müze Müdürlükleri) ile bu müdürlüklere bağlı 26 şeflikten oluşmaktadır. Ayrıca, yapılanma içerisinde doğrudan genel müdüre bağlı genel müdür yardımcısı ile hukuk işleri müdürü ve iç denetim şefi bulunmaktadır.

1.2.2. Şirketin İnsan Kaynakları

Şirkette 2019 yılı itibariyle 647 personel çalışmaktadır. Çalışan personel 4857 sayılı İş Kanunu'na tabidir.

Şirketin yönetimi ve temsili Yönetim Kurulu tarafından yürütülmektedir. Yönetim Kurulu üyelerinden birisi Genel Müdür olarak görevlendirilmiştir. Müdürlerin ve aynı işleve sahip kişiler ile imza yetkisini haiz bulunanların atanmaları ve görevden alınmaları yönetim kurulu kararı ile olmaktadır.

1.2.3. KÜLTÜR AŞ'nin Ortağı Olduğu Şirketler

KÜLTÜR AŞ'nin ortağı olduğu şirketler ile bu şirketlerdeki sermaye paylarına ilişkin bilgiler aşağıda yer alan tabloda gösterilmektedir:

Tablo 1- Şirketin Pay Sahibi Olduğu Şirketler ve Sermaye Payı

Sermaye Sahibi	Sermaye (Pay) Tutarı (TL)	Sermaye (Pay) Oranı (%)
BELTUR Büyük İstanbul Eğitim Turizm ve Sağlık Yatırımları İşletme ve Tic. AŞ	5.500	0,05
İstanbul Dijital Medya AŞ	2.600.000	20,00
İSF İstanbul Alışveriş Fest. Org. Tic. AŞ	159.000	15,00
Güven Su San. ve Tic. AŞ	7.500.000	10,00

1.3. Mali Yapı

Şirket 5 ortaklı olup ortaklık yapısı aşağıda gösterildiği gibidir:

Tablo 2- Şirketin Sermaye/Ortaklık Yapısı

Sermaye Sahibi	Sermaye (Pay) Tutarı (TL)	Sermaye (Pay) Oranı (%)
İstanbul Büyükşehir Belediyesi	44.929.136,00	99,86916
İstanbul Halk Ekmek AŞ	32.914,00	0,07316
İSPARK İstanbul Otopark İşletmeleri Tic. AŞ	98,00	0,00022
İSBAK İstanbul Bilişim ve Akıllı Kent Teknolojileri AŞ	4.843,00	0,01077
İstanbul Asfalt Fabrikaları Sanayi ve Ticaret AŞ	21.009,00	0,04670
TOPLAM	**44.988.000,00**	**100,00**

Şirketin 31.12.2019 tarihi itibariyle tamamı ödenmiş olan kayıtlı sermayesi 44.988.000,00 TL'dir. Şirket 2019 yılını zararla kapatmış olup, dönem zararı 19.018.811,02 TL olarak gerçekleşmiştir.

1.3.1. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Anonim şirketin finansal tabloları hakkındaki hükümlere 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda yer verilmiştir.

Kanun'un 514 ve 515'inci maddelerine göre yönetim kurulu, geçmiş hesap dönemine ait, Türkiye Muhasebe Standartlarında öngörülmüş bulunan finansal tablolarını, eklerini ve yıllık faaliyet raporunu, bilanço gününü izleyen hesap döneminin ilk üç ayı içinde hazırlar ve genel kurula sunar. Anonim şirketin finansal tabloları, Türkiye Muhasebe Standartlarına göre şirketin malvarlığını, borç ve yükümlülüklerini, öz kaynaklarını ve faaliyet sonuçlarını tam, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, ihtiyaçlara ve işletmenin niteliğine uygun bir şekilde; şeffaf ve

www.balioglu.net

güvenilir olarak; gerçeği dürüst, aynen ve aslına sadık surette yansıtacak şekilde çıkarılır. Kanun'un 516'ncı maddesine göre yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu ise Şirketin, o yıla ait faaliyetlerinin akışı ile finansal durumunu, doğru, eksiksiz, gerçeğe uygun ve dürüst bir şekilde yansıtmalıdır. Yıllık faaliyet raporunda finansal durum, finansal tablolara göre değerlendirilir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 88'inci ve Geçici 1'inci maddeleri uyarınca tâbi oldukları kanunlar gereği defter tutmakla yükümlü olan gerçek veya tüzel kişi tacirler, münferit veya konsolide finansal tablolarını Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan Türkiye Muhasebe Standartlarına (TMS) uygun olarak hazırlamaları gerekmektedir. Ayrıca aynı maddelerde Kurumun değişik işletme büyüklükleri ve sektörler için özel standartlar koymaya ve düzenlemeler yapmaya yetkili kılındığı belirtilmiştir.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu 2014 yılında TFRS uygulama kapsamını bağımsız denetim kapsamından ayrıştırarak Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) uygulama kapsamını genel olarak kamu yararını ilgilendiren kuruluşlarla sınırlandırmıştır. Bunun yanı sıra, bu kuruluşların dışında kalan işletmelerin de isteğe bağlı olarak TFRS uygulamalarına izin verilmiştir.

www.balioglu.net

KÜLTÜR AŞ, bağımsız denetime tabi olup TFRS'de öngörülen finansal tabloları (Finansal Durum Tablosu, Kar veya Zarar ve Diğer Kapsamlı Gelir Tablosu, Özkaynak Değişim Tablosu ve Nakit Akış Tablosu) hazırlamaktadır.

Şirket, muhasebe kayıtlarını Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ilkelerine uygun şekilde ve 7/A seçeneğine göre tutmaktadır. 7/A seçeneğinde, giderler yapıldıkları anda ilgili defter-i kebir hesaplarına fonksiyon esasına göre kaydedilirken, söz konusu giderler aynı zamanda yardımcı defterlerde hem çeşit esasına hem de ilgili gider yerlerine göre izlenir. 2018 yılı aktif toplamı 3.449.600,00 TL'yi veya net satışları toplamı 6.898.900,00 TL'yi aşan üretim ve hizmet işletmeleri, 2019 yılına ilişkin maliyet hesaplarını 7/A seçeneğine göre tutmak zorundadırlar.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bu defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci

maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Yevmiye defteri
- Geçici ve kesin mizan
- Bilanço
- Gelir tablosu
- Envanter Defteri

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamında temel mali tabloları olan bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

www.balioglu.net

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki

düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

www.balioglu.net

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bilindiği üzere, iç kontrol sistemi, şirket yönetimi ile diğer ilgili personel tarafından; işletmenin amaçlarına ulaştığına, faaliyet ve işlemlerin etkin olarak gerçekleştirildiğine, kanun ve düzenlemelere uyulduğuna dair makul bir güvence sağlamak üzere tasarlanan ve uygulanan bir sistemdir. Bu amaçla, iç kontrol sistemi söz konusu hedeflerin gerçekleştirilmesi açısından tehdit oluşturan faaliyet risklerinin de ortaya konulmasını sağlayacak şekilde tasarlanır ve uygulanır.

Bu kapsamda, Şirketin organizasyon şemasında Genel Müdür, Müdürler ve Şefler hiyerarşik şekilde yer almakta olup, görev değişiklikleri Yönetim Kurulu Kararı ile yapılmakta ve sermayenin %99'una sahip bulunduğu İstanbul Büyükşehir Belediyesine bildirilmektedir.

Şirkette doküman yönetim sistemi çalışmaları 29.11.2019 tarihinde tamamlanarak, Entegre Yönetim Sistemi (EYS) oluşturulmuş ve buna ilişkin belgelendirmeler yapılmıştır. Ortak kullanılması gereken klasörler, Bilgi Teknolojileri Şefliği tarafından oluşturularak, kullanması gereken birimlere paylaşıma açılmıştır. Entegre Yönetim Sistemi altında ISO 9001, ISO 14001 ve OHSAS 18001 gibi yönetim sistemleri vb. mevcut olup, bu sistemlerin her biri yönetim sürecinin farklı bileşenleri olarak ortaya çıkmaktadır. Örneğin; ISO 14001 Çevre

Yönetim Sistemi olup, bu kapsamda Çevre Kurulu oluşturulmuştur. Yine EYS kapsamında şu an enerji sarfiyatı yüksek seviyelerde olmamakla birlikte ilerleyen dönemlerde ISO 5001 Enerji Yönetim Sistemi çalışmaları da başlatılmıştır.

Şirketin henüz bir Kurumsal Kaynak Programı olmayıp, iç ve dış yazışmalar mevzuata uygun biçimde evrak kayıt sistemi ile yürütülmektedir. Bununla birlikte Kurumsal Kaynak Planlaması ile ilgili ön fizibilite çalışmaları tamamlanmış olup süreç devam etmektedir.

Şirkette İnsan Kaynakları Müdürlüğü bünyesinde Arşiv Şefliği bulunmaktadır. Şirketin arşiv raf, dolap, depo sistemi mevcut olup, arşivleme süreleri kayıt altına alınarak gerekli işlemler yapılmakta ve sisteme ilişkin iyileştirme çalışmaları gerçekleştirilmektedir. Tüm evrakların taranarak dijital ortama aktarılması için Dijital Arşiv Projesi çalışmaları devam etmektedir. Ayrıca, Şirkette mobil imza süreçlerinin oluşturulması bakımından Elektronik Belge Yönetim Sistemi (EBYS) proje çalışmaları da devam etmekte olup, EBYS kapsamında elektronik imza kullanılmaya başlanacaktır.

www.balioglu.net

Ayrıca, yayıncılık faaliyetlerinin dijital ortamda takibi için Dijital Doküman Yönetim Sistemi (Kültür Yazılım Sistem) kurulmuş olup, tüm birimler tarafından aktif olarak kullanılmaya başlanmıştır.

Şirketin faaliyetleri belirlenerek, bu faaliyetler ile ilgili süreçlerin tanımlandığı, bu süreçlere dayalı olarak görev tanımlarının oluşturulduğu ve birimlerin talimat ve prosedürlerinin hazırlandığı görülmekle birlikte, 2019 yılında yapılan mahalli idareler seçiminden sonra gelen yeni yönetim ile birlikte görev tanımları konusunda insan kaynakları alanındaki bazı aksaklıkların giderilmesine ilişkin çalışmaların devam ettiği görülmüştür.

Şirkette İnsan Kaynakları Müdürlüğü bünyesinde Bilgi Teknolojileri Şefliğinin ihdas edildiği, EYS sistemi kapsamında kurulan sistemlere ek olarak bilgi güvenliği alanında ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi kurulumu planlamaları da yapılmaktadır.

Bilişim altyapısının güvenilirliği anlamında Şirket dışında İstanbul Büyükşehir Belediyesi Data Merkezinde yedekleme sisteminin mevcut olduğu ve yedekli çalışma düzeninin kurulduğu, Veem-Backup programı ile zamanlanmış yedekler alındığı, ayrıca Şirketin dış lokasyonu olan bir biriminde de ayrıca yedekleme yapıldığı ve depolama kapasitesinde artışa gidildiği görülmüştür.

Ayrıca, internet bağlantısının yedekli hale getirildiği, sistematik yedekleme sisteminin

kurulduğu, güvenlik duvarı (Fortigate), loglama yazılımı (Logsign), virüs ve siber saldırı filtrasyonunun devreye alındığı (ESET Antivirüs programı ve Korumail antispam yazılımları) anlaşılmıştır. Diğer yandan, Şirket sunucu ve sistemlerindeki açıkların tespiti için henüz siber saldırılar ile sızma testleri yapılmamış olup, 2020 yılının Haziran sonuna kadar yapılması planlanmaktadır.

Şirkette iç kontrol bakımından önemli bir unsur da personelin eğitimi olup, personele ilişkin eğitim programları yıllık olarak hazırlanmaktadır. Yıllık eğitim planı çalışmaları esnasında, her birimden eğitim ihtiyaç talepleri alınmakta, alınması zorunlu eğitimler ile birlikte eğitim planı ve programları hazırlanarak uygulamaya konulmaktadır. Bu kapsamda, Şirkette Kültür Akademi dijital eğitim platformunda 500 adet eğitim videosu ile eğitimler gerçekleştirilmektedir. Eğitim konuları genel olarak İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG), Çevre, Kalite, Enerji ve Bilgi Güvenliği konularında gerçekleştirilmektedir. İSG eğitimi ilk işe girişte personele verilmekte olup, Çevre, Kalite, Enerji ve Bilgi Güvenliği konulu eğitimlerin yıllık eğitim planında zamanı geldiğinde, dijital eğitim platformu Kültür Akademi üzerinden gerçekleştirilmektedir.

www.balioglu.net

2017-2019 yıllarını kapsayan 3 yıllık stratejik planın yapıldığı Şirketin misyon, vizyon ve değerlerinin belirlendiği anlaşılmaktadır. Ayrıca, şirket yönetimi tarafından yönetim kademesindeki genel müdür, müdür ve şeflerin imza yetki ve derecelerinin imza sirkülerinde belirlendiği, genel müdürün konu ve limitleri belirtilmek kaydı ile yetkilerinin bir kısmının Genel Müdür Yardımcısı ve müdürlere devredildiği görülmüştür.

Şirketin faaliyet ve birim bazlı bütçe planlamalarını yapmak, gerçekleşen harcamalarını takip etmek, kar-zarar durumunu ortaya koyabilmek amacıyla performansa dayalı bütçe hazırlandığı ve Yönetim Kurulu Kararı ile onaylandığı, bütçe gerçekleşmeleri ve harcamaya esas tüm faaliyetlerin her ay "Aylık Yönetim Raporu" olarak İBB İştirakler Müdürlüğüne sunulduğu, ayrıca Faaliyet Raporunun da Mart ayının sonunda Genel Kurula arz edilmek üzere Yönetim Kurulunca onaylandığı görülmüştür.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Kültür AŞ'nin (İstanbul Kültür ve Sanat Ürünleri Ticaret Anonim Şirketi) 2019 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan, geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMEYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Kültür AŞ'nin %10'dan Az Hissesine Sahip Olduğu Beltur AŞ'deki Sermaye Ortaklık Payının Yanlış Hesapta İzlenmesi

Kültür AŞ'nin, Beltur AŞ'deki %5 oranındaki sermaye ortaklık payı 240-Bağlı Menkul Kıymetler Hesabında izlenmesi gerekirken 242-İştirakler Hesabında izlenmiştir.

www.balioglu.net

26.12.1992 tarihli ve Mükerrer 21447 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan (1) seri no.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde sermaye ortaklık paylarının muhasebe kayıtlarına alınması ile ilgili olarak açıklamalara yer verilmiştir. Buna göre, işletmenin doğrudan veya dolaylı olarak en az %10 en fazla %50 arasında sermaye ortaklık payına sahip olduğu şirketlerdeki hisse payları 24-İştirakler Hesabında, %50'nin üzerinde bir paya sahip olduğu şirketlerdeki payları ise 245-Bağlı Ortaklıklar Hesabında izlenmelidir. Bunun dışında işletmenin bir diğer şirketteki sermaye ortaklık payı %10'un altında ise bu nitelikteki hisse payları 240-Bağlı Menkul Kıymetler Hesabına kaydedilmeli ve bu hesapta izlenmelidir.

Tebliğ'in "I. Muhasebenin Temel Kavramları" başlıklı bölümünde tam açıklama kavramı; mali tabloların bu tablolardan yararlanacak kişi ve kuruluşların doğru karar vermelerine yardımcı olacak ölçüde yeterli, açık ve anlaşılır olmasını ifade etmekte olup, mali tablolarda finansal bilgilerin tam olarak açıklanmasını da içermektedir.

Şirketin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde, Kültür AŞ'nin %5 sermayesine sahip olduğu Beltur AŞ'deki hisse payının 240-Bağlı Menkul Kıymetler Hesabında izlenmesi gerekirken, 242-İştirakler Hesabında izlendiği anlaşılmıştır.

Yukarıda belirtilen tespite binaen, Şirket tarafından; daha öncesinde 242-İştirakler Hesabında izlenen Beltur AŞ'deki %5 oranındaki sermaye ortaklık payının 2020 yılı içinde

Muhasebe Sistemi Uygulama Tebliği ve bu Tebliğ'de yer alan Tekdüzen Hesap Planına riayet edilmek suretiyle 240-Bağlı Menkul Kıymetler Hesabına aktarılarak izlenmeye başlandığı anlaşılmaktadır. Ancak, 2019 yılında yanlış yapılan kayıt dolayısıyla 2019 yılı mali tablolarındaki 240-Bağlı Menkul Kıymetler Hesabında 20.500,00 TL ve 242-İştirakler Hesabında 20.500,00 TL hatalı bilgi oluşmuştur.

Şirketin muhasebe kayıtlarının Muhasebe Sistemi Uygulama Tebliği ve bu Tebliğ'de yer alan Tekdüzen Hesap Planına riayet edilmek suretiyle yapılması ve böylece kayıtların şirketin fiili durumunu doğru, tam ve anlaşılabilir yansıtmasının sağlanması gerekmektedir.

BULGU 2: İşçilere Yıllık İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmaması

İdarece işçilerin yıllık izinleri mevzuata uygun şekilde kullandırılmamakta ve bu nedenle yıllık izinler birikmektedir. Bu durumda, işçilerin yıllık izinlerini kullanmak yerine emekli olduklarında son ücretleri üzerinden karşılığını almayı tercih etmeleri nedeniyle İdareye ek mali külfet oluşmaktadır.

www.balioglu.net

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu; 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin, herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği; 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık iznin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ve işverence tutulması zorunlu kayıtların şekli Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (Aile, Çalışma ve Sosyal Politikalar Bakanlığı) tarafından hazırlanacak bir yönetmelikte gösterileceği belirtilmiştir.

03.03.2004 tarihli ve 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de, yıllık izinlerin kullanımı konusunda Kanun'a paralel bir düzenleme yapılmıştır.

Ayrıca, 4857 sayılı Kanun'un "Yıllık ücretli izin hükümlerine aykırılık" başlıklı 103'üncü maddesinde; 59'uncu madde gereğince hak edilmiş izni kullanmadan iş akdinin sona ermesi halinde, bu izne ait ücreti ödemeyen veya 60'ıncı maddede belirtilen yönetmeliğin esas

ve usullerine aykırı olarak izni kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için ikiyüzdoksanbeş TL idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Yukarıda belirtilen yasal düzenlemeye göre, işçiler yıllık izin haklarından feragat edemezler. İdarelerin de düzenli olarak yıllık izinleri kullandırmaları gerekmektedir.

İşçilerin emekli olmaları halinde veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuatı gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmektedir. Kullanılmayan yıllık izinlerin karşılığı olarak yapılacak ödeme en son ücreti üzerinden olacağı için, işçiye yüksek miktarda ücret ödemesi yapılacaktır. Bu uygulama da işçilerin yıllık izinlerini kullanmak yerine son ücretleri üzerinden karşılığını almayı tercih etmelerine neden olmaktadır. Ancak belirtilen uygulama, idarelerin daha fazla mali külfet yüklenmeleri anlamına gelmektedir: Zira, anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda, idareler, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası ödeyebilecek; ayrıca, biriken yıllık izinlerin ücrete dönüşmesi halinde idareler açısından yüksek miktarda ödeme yapma söz konusu olacaktır.

www.balioglu.net

İdarenin personel işlemlerinin incelenmesi neticesinde; işçilerin yıllık izinlerinin mevzuata uygun şekilde kullandırılmadığı ve bu nedenle de İdare bünyesinde çalışan 635 işçinin toplam 19.032 gün kullanılmamış yıllık izni bulunduğu tespit edilmiştir.

Söz konusu tespit sonrasında kamu idaresi cevabında, 4857 sayılı İş Kanunu'nun ilgili maddeleri gereği hem Şirketlerine ek mali külfet getirmemesi hem de çalışanların verimliğini artırmak adına personellerin yıllık izinlerin kullandırılması ile ilgili çalışma yapıldığı, izinlerinin kullandırılması konusunda müdürlüklere yazı ile bilgilendirme yapılarak tüm çalışanların yıllık izin planlarının yapılması ve izinlerin kullandırılmasının sağlanacağı ifade edilmiştir.

Hem mevzuata uygunluk açısından hem de İdareye ek mali külfet getirmemesi amacıyla yıllık izinlerin kullandırılması gerekmektedir.

BULGU 3: Alınmayan Reklam Tanıtım Hizmeti İçin Ödeme Yapılması

Kültür AŞ, yüklenici firma ile yapılan sözleşme gereği alması gereken reklam tanıtım hizmetini almamasına karşın, sözleşme bedelini yükleniciye ödemiştir.

Kültür AŞ ile yüklenici firma arasında 16.07.2018 tarihinde imzalanan "Reklam Tanıtım Hizmeti Alım İşi Sözleşmesi hükümlerine göre sözleşmenin konusu yapım ve

prodüksiyonu yüklenici tarafından yapılan ve televizyonda yayınlanacağı taahhüt edilen "1 Hadis 1 Film" isimli dizi filme ilişkin (25'er dakikalık 8 bölüm) her bölümün jeneriğinde "Kültür AŞ'ye teşekkür" metni yayınlanması suretiyle Kültür AŞ'nin reklam ve tanıtımının yapılmasıdır.

Yüklenici, sözleşme kapsamında dizi film ile ilgili hazırlanacak her türlü tanıtım malzemesinde Kültür AŞ'nin isim ve logosuna yer vermeyi; dizi film yayına girmeden önce yapılacak basın toplantısı ve/veya söyleşilerinde teşekkür konuşması ve/veya benzeri şekillerde Kültür AŞ'nin isminin kullanılmasını, dizi filmin resmi web sitesi ve sosyal medya hesaplarında Kültür AŞ logolarına ve ismine yer verilmesini ve teşekkür edilmesini sağlamayı taahhüt etmekte, Kültür AŞ ise bu işlemlerin mukabilinde 8 bölüm için toplamda 250.000 TL + KDV ödemeyi taahhüt etmektedir.

Sözleşmeye göre yüklenicinin yükümlülüklerini hiç ya da gereği gibi yerine getirmemesi durumunda Kültür AŞ'nin sözleşmeyi feshetme yetkisi bulunmakta olup, Kültür AŞ'nin sözleşmeyi feshetmesi halinde yüklenici almış olduğu reklam tanıtım bedelini yasal faizi ile birlikte iade edecektir. Ancak, böyle bir durumda yükümlülüklerini yerine getirmeyen tarafa bunları yerine getirebilmesi için 15 günlük süre verilecek, bu süreden sonra yükümlülükler halen düzeltilememişse fesih geçerli olacaktır.

www.balioglu.net

Şirketin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde, bahsi geçen filmin hiç yayınlanmadığı, bir başka deyişle gösterime girmediği, dolayısıyla yüklenicinin Kültür AŞ'nin reklam ve tanıtımına yönelik üzerine düşen yükümlülükleri yerine getirmediği, buna karşın Kültür AŞ'nin yükleniciye 03.08.2018 tarihli fatura karşılığı 250.000 TL + KDV olmak üzere toplamda 295.000 TL ödeme yaptığı tespit edilmiştir. Bir başka deyişle Kültür AŞ yapılmayan iş ve hizmete karşın yükleniciye ödemede bulunulmuştur.

Halbuki, sözleşmeye göre yüklenicinin yükümlülüklerini hiç ya da gereği gibi yerine getirmemesi durumunda Kültür AŞ'nin yükleniciye yükümlülüklerini yerine getirmesi için 15 günlük süre vermesi, verilen bu süre sonunda sözleşmeyi feshetmesi ve yüklenicinin de almış olduğu reklam tanıtım bedelini yasal faizi ile birlikte iade etmesi gerekmektedir.

Yukarıda belirtilen tespite binaen, Kültür AŞ'nin, yükleniciye yapmış olduğu ödemeyi yasal faizi ile geri alabilmesi noktasında 2020 yılı içinde hukuki iş ve işlemleri başlattığı ve sürecin devam ettiği anlaşılmıştır.

Sonuç olarak, sözleşme yükümlülüklerinin yerine getirilmemesi nedeniyle başlatılan hukuki sürecin takip edilerek neticelendirilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Sosyal Medya Hesapları Yönetim Hizmet Alım İşinde Teknik Şartnamede Belirtilen İşlerden Bazılarının Yapılmaması Nedeniyle Şirketin Zarara Uğraması

Sosyal Medya Mecraları Yönetimi ile Şirketin Reklam ve Tanıtımının Yapılması Hizmet Alım İşine ilişkin sözleşme ve eki teknik şartnameye göre yapılması gereken işler yapılmadığı halde yükleniciye tam ödeme yapılarak Şirketin zarar uğramasına neden olunmuştur.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3'üncü maddesinin g bendi kapsamında, Kültür AŞ'ye ait 12 adet sosyal medya hesabına (Facebook, Twitter, Instagram Youtube ve Linkedin) yönelik içerik geliştirilmesi, projeler yapma-yürütme ve raporlamalara ilişkin hizmet alımı için piyasa fiyat araştırması yapılarak 3 firmadan teklif alınmış, teknik şartnamede ayrıntısı belirtilen işler için firmalar tekliflerini sunmuş, en düşük teklifi veren İstanbul Digital Medya Tic. AŞ'nin 528.000,00-TL'lik teklifi kabul edilerek Şirket ile "Sosyal Medya Mecraları Yönetimi ile Şirketimizin Reklam ve Tanıtımının Yapılması Hizmet Alım İşi Sözleşmesi" imzalanmıştır.

www.balioglu.net

Kültür AŞ'nin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde, sözleşme ve eki teknik şartnameye göre yapılaması gereken işler yapılmadığı halde yükleniciye kesinti yapılmaksızın düzenli olarak hakediş ödemeleri yapıldığı ve sözleşme bedelinin tamamının ödendiği görülmüştür. Bu bağlamda, Teknik şartnameye göre yapılması gereken işler incelenmiştir. Buna göre, Teknik şartnamenin;

-3'üncü maddesine göre, 8 kişilik ekipten hizmet alınması gerekirken 2 kişiden dönüşümlü olarak hizmet alındığı,

- 4'üncü maddesine göre, 12 sosyal medya hesabı için dönemsel (her gün, haftalık veya etkinlik süresince) olarak girilmesi gereken içeriklerin sadece %38'inin girildiği, (Yılda en az 2449 adet içerik girilmesi gerekirken 948 adet içerik girilmiştir.)

- 4'üncü maddesine göre 12 sosyal medya hesabı için dönemsel olarak video girişi ve 5.1.6 maddesindeki "tüm sosyal medya hesaplarında haftada bir video girişi" diğer bir deyişle,

yılda 520 adet video girişi yapılması gerekirken tüm hesaplar için yılda sadece 11 adet video girişinin yapıldığı,

- 5.1.19, 5.1.24, 5.1.26 ve 5.1.28'inci maddelerindeki aylık raporlama ve aylık video istatistiklerinin hiç yapılmadığı,

anlaşılmıştır.

Diğer taraftan, yüklenicinin sözleşme ve eklerine uygun hareket etmemesi nedeniyle sözleşmeye aykırı her bir eylem için 1.000,00-TL ceza uygulanması gerekmektedir.

Yukarıda belirtilen tespite binaen, 2020 yılında; Kültür AŞ tarafından yüklenicinin taahhüdünü sözleşme ve eklerine uygun olarak yerine getirip getirmediğine ilişkin tespitler yapılarak sözleşme hükümleri doğrultusunda yükleniciden cezai şart ödemesine ilişkin tahsilatın sağlandığı ve tespit edilen eksikliklerin giderilmesi için süre verildiği anlaşılmıştır.

Sonuç olarak, sözleşme yükümlülüklerinin yerine getirilmemesi nedeniyle başlatılan sürecin takip edilerek neticelendirilmesi gerekmektedir.

www.balioglu.net

BULGU 5: Medya İlişkileri ve İletişim Performanslarının Değerlendirilmesi Takibi ve Geliştirilmesi Hizmet Alım İşinde Teknik Şartnameye Göre Yapılması Gereken Birçok İş Yapılmadığı Halde Yükleniciden Kesinti Yapılmaması ve Sözleşmedeki Cezaların İşletilmemesi Nedeniyle Şirketin Zarara Uğraması

Medya İlişkileri ve İletişim Performanslarının Değerlendirilmesi Takibi ve Geliştirilmesi Hizmet Alım İşine ilişkin sözleşme ve eki teknik şartnameye göre yapılması gereken işler yapılmadığı halde yükleniciye tam ödeme yapılarak Şirketin zarar uğramasına neden olunmuştur.

4734 sayılı Kamun İhale Kanunu'nun 3'üncü maddesinin "g" bendi kapsamında, söz konusu hizmet alımı için … Şti'nin 218.250,00-TL'lik teklifi kabul edilerek Şirket ile 10.04.2018-09.01.2019 tarihlerini kapsayan "Medya İlişkileri ve İletişim Performanslarının Değerlendirilmesi Takibi ve Geliştirilmesi Hizmet Alım İşi Sözleşmesi" imzalanmıştır. Aynı şekilde, 2019 yılı için en düşük teklifi veren … Şti'nin 65.000,00 TL'lik teklifi kabul edilerek Şirket ile 10.01.2019-31.03.2019 tarihlerini kapsayan bir sözleşme daha imzalanmıştır.

Kültür AŞ'nin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde, sözleşme ve eki teknik şartnameye göre yapılması gereken işler yapılmadığı halde yükleniciye kesinti yapılmaksızın

düzenli olarak hakediş ödemeleri yapıldığı görülmüştür. Bu bağlamda, Teknik Şartnameye göre yapılması gereken işler incelenmiştir.

Buna göre,

- Teknik şartnamede söz konusu işin kapsamında Kültür AŞ'nin çalışmalarını ve faaliyetlerini medya aracılığı ile duyurmaya yönelik stratejik plan oluşturmak yer aldığı halde stratejik plan oluşturulmamış ve Kültür AŞ etkinliklerinin gerçekleştirildiği Cemal Reşit Rey salonuna basın bültenlerinde ve basın davetlerinde yer verilmesi gerektiği halde bu işlerin yapıldığına yönelik herhangi bir bilgi ve belge sunulamamıştır.

- Teknik şartnamede; genel yükümlülükler arasında, stratejik iletişim hedefleri doğrultusunda yıllık medya iletişim planını yapmak, İdarenin sürekli ve dengeli bir biçimde yazılı ve görsel medyada yer almasını sağlamak, İdarenin onayladığı iletişim stratejisi doğrultusunda medya iletişimi için haftalık ve aylık uygulama/aksiyon planı hazırlamak, İdarenin gerekli gördüğü basın toplantıları düzenlemek, basın toplantılarının davet/duyurularını yapmak, basın toplantılarının takibini yapmak, basın toplantılarına basının katılımını ve bu katılımın kontrolünü sağlamak ve izlemek, basın toplantılarıyla ilgili olarak basın dosyalarını hazırlamak olduğu halde bu işlerin yapıldığına yönelik herhangi bir bilgi ve belge sunulamamıştır.

www.balioglu.net

- Teknik şartnamede; Medya ilişkileri kapsamında, medya sözcüleri ile medya mensupları/yazarlarının bir araya geldiği toplantılar düzenlemek ve bu toplantıların koordinasyonunu yapmak, basın buluşmaları düzenlemek, medya sözcülerine eğitim ve danışmanlık hizmeti vermek, medya organlarında yapılacak reklam ve tanıtımlar için gerekli hizmetleri vermek yer aldığı halde bu işlerin yapıldığına yönelik herhangi bir bilgi ve belge sunulamamıştır.

- Teknik şartnamede; hazırlık aşaması, analiz planlama kapsamında, mevcut durum değerlendirmesi yapılarak stratejik iletişim planı ana hatları hazırlamak, Stratejik İletişim Planı kapsamında ele alınacak "sosyal paydaşlar" belirmek, sosyal paydaşlara, Kültür AŞ'nin vermek istediği ana ve alt mesajların oluşturulup iletilmesi, sosyal sorumluluk politika ve planları geliştirilmesi yer aldığı halde bu işlerin yapıldığına yönelik herhangi bir bilgi ve belge sunulamamıştır.

- Teknik şartnamede; kurum dışı iletişim kapsamında, medya ilişkileri, takibi yapmak, yüklenicinin kurum logosu, İdare'den temin edeceği fotoğraflar ve kurumu anlatan metinlerden

oluşacak bir basın kiti hazırlaması, kurumun yaptığı yatırımları, faaliyetleri, yenilikleri ve bilimsel araştırmaları medya ile paylaşmak üzere faaliyet bilgilerini derlemek ve periyodik olarak basın bültenleri oluşturmak yer aldığı halde bu işlerin yapıldığına yönelik herhangi bir bilgi ve belge sunulamamıştır.

Söz konusu eksiklikler nedeniyle sözleşme gereği, fazla ödemenin yüklenicinin hakedişinden kesilmesi gerekirken kesilmemiştir. Buna karşın, söz konusu şartnamede yer alan tüm hususlar dikkate alınarak teklif veren firmanın hangi kalem için hangi birim fiyatı teklif ettiği bilinemediğinden şartname gereği yapılması gereken işlerdeki eksikliklerin sebep olduğu fazla ödeme tutarı tarafımızdan tespit edilememektedir.

Diğer taraftan, yüklenicinin sözleşme ve eklerine uygun hareket etmemesi nedeniyle sözleşmeye aykırı her bir eylem için sözleşmelerde belirlenen cezaların uygulanması gerekmektedir.

Yukarıda belirtilen tespite binaen, 2020 yılında; Kültür AŞ tarafından yüklenicinin taahhüdünü sözleşme ve eklerine uygun olarak yerine getirip getirmediğine ilişkin tespitlerin yapıldığı, yerine getirilmeyen kısımlara tekabül edilen tutarın iadesi ve sözleşmedeki ceza maddelerine göre hesaplanan ceza tutarının ödenmesi aksi halde kanuni yollara başlanacağının ihtar edildiği, yerine getirilmeyen işlerin tespit edilerek tekabül eden bedelin yasal faiziyle geri alınabilmesi ve cezai şart bedelinin tahsiline ilişkin dava açılması için sürecin başlatıldığı anlaşılmıştır.

Sonuç olarak, sözleşme yükümlülüklerinin yerine getirilmemesi nedeniyle başlatılan sürecin takip edilerek neticelendirilmesi gerekmektedir.

BULGU 6: Sosyal Medya Mecralarında Dijital Reklam ve Tanıtım Yapılması Hizmet Alım İşinde Teknik Şartnamede Belirlenen Sayıda Sosyal Medya Fenomeni Reklam ve Tanıtım Faaliyetine Katılmadığı Halde Yükleniciden Kesinti Yapılmaması ve Sözleşmedeki Cezaların İşletilmemesi Nedeniyle Şirketin Zarara Uğraması

Sosyal Medya Mecraları Yönetimi ile Şirketin Reklam ve Tanıtımının Yapılması Hizmet Alım İşine ilişkin sözleşme ve eki teknik şartnameye göre yapılması gereken işler yapılmadığı halde yükleniciye tam ödeme yapılarak Şirketin zarar uğramasına neden olunmuştur.

www.balioglu.net

4734 sayılı Kamun İhale Kanunu'nun 3'üncü maddesinin "g" bendi kapsamında, "fenomen olmuş şahıslar" bir araya getirilerek müzelerin reklam ve tanıtımının yapılmasına yönelik hizmet alımı için teknik şartnamede ayrıntısı belirtilen işler için … Anonim Şirketinden teklif alınmış ve şirketin 700.000,00-TL'lik teklifi kabul edilerek Şirket ile "Sosyal Medya Mecralarında Dijital Reklam ve Tanıtım Yapılması Hizmet Alım İşi Sözleşmesi" imzalanmıştır.

Kültür AŞ'nin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde, sözleşme ve eki teknik şartnameye göre yapılması gereken işler yapılmadığı halde yükleniciye kesinti yapılmaksızın hakediş ödemesi yapıldığı ve sözleşme bedelinin tamamının ödendiği görülmüştür. Bu bağlamda, teknik şartnameye göre yapılması gereken işler incelenmiş ve teknik şartnamenin 2'inci maddesine göre, 15 uluslararası sosyal medya fenomeni ile ücretli işbirliği gerçekleştirilmesi gerekirken 13 sosyal medya fenomeni ile gerçekleştirildiği anlaşılmıştır.

Söz konusu eksiklikler nedeniyle sözleşme gereği, fazla ödeme yüklenicinin hakedişinden kesilmesi gerekirken kesilmemiştir. Buna karşın, söz konusu şartnamede yer alan tüm hususlar dikkate alınarak teklif veren firmanın hangi kalem için hangi fiyatı teklif ettiği bilinemediğinden şartname gereği yapılması gereken işlerdeki eksikliklerin sebep olduğu fazla ödeme tutarı tarafımızdan tespit edilememektedir.

www.balioglu.net

Diğer taraftan, yüklenicinin sözleşme ve eklerine uygun hareket etmemesi nedeniyle sözleşmeye aykırı her bir eylem için sözleşmelerde belirlenen cezaların uygulanması gerekmektedir.

Yukarıda belirtilen tespite binaen, 2020 yılında; Kültür AŞ tarafından yüklenicinin taahhüdünü sözleşme ve eklerine uygun olarak yerine getirip getirmediğine ilişkin tespitlerin yapıldığı, yerine getirilmeyen kısmına tekabül eden fazla ödemenin iadesi ve cezai şart tutarının ödenmesinin yükleniciden talep edildiği, yerine getirilmeyen işlere tekabül eden bedelin ve cezai şartın tahsiline ilişkin hukuki sürecin sürdüğü anlaşılmıştır.

Sonuç olarak, sözleşme yükümlülüklerinin yerine getirilmemesi nedeniyle başlatılan sürecin takip edilerek neticelendirilmesi gerekmektedir.

BULGU 7: Alt Yüklenicilere Yaptırılan Muhtelif Organizasyon İşleri ile Kültürel İşlerin Kamu İhale Kanunu'nun 3-g Maddesinde Yer Alan Parasal Limitin Altında Kalmak Amacıyla Parçalara Bölünmesi

Kültür AŞ tarafından Büyükşehir Belediyesinden yüklenilen yıllık olarak planlanmış ve teknik şartnamede belirlenmiş organizasyon işleri ile kültürel işler 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3'üncü maddesinin "g" fıkrasında yer alan parasal limitin altında kalmak amacıyla alt yüklenicilere yaptırılırken parçalara bölünmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 2'nci maddesine göre, il özel idareleri ve belediyelerin doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları şirketlerin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihaleleri bu Kanun hükümlerine göre yürütülmektedir. Kanun'un 3'üncü maddesinin "g" fıkrasına göre bu şirketlerin, ticarî ve sınaî faaliyetleri çerçevesinde; doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini için yapacakları, Hazine garantisi veya doğrudan bütçenin transfer tertibinden aktarma yapmak suretiyle finanse edilenler dışındaki yaklaşık maliyeti ve sözleşme bedeli ikitrilyonüçyüzmilyar Türk Lirasını (2019 yılı için 13.857.591 TL) aşmayan mal veya hizmet alımları, ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç bu Kanun'a tabi değildir.

www.balioglu.net

Kamu İhale Genel Tebliği'nin 4.3.3. maddesinde, idarelerin bu bent kapsamında gerçekleştirecekleri ve yıllık planlama yapılabilen (yıl boyunca alınması gereken) mal ve hizmet alımlarına ilişkin değerlendirmenin, bu mal ve hizmetlerin yıllık toplam yaklaşık maliyeti dikkate alınarak yapılacağı ve bu çerçevede söz konusu alımların anılan bent kapsamında yapılıp yapılmayacağına karar verileceği belirtilerek planlanabilen yıllık ihtiyaçların bu bent kapsamında gerçekleştirmek amacıyla bölünmesinin Kanuna açık aykırılık oluşturacağı düzenlenmiştir.

Kültür AŞ'nin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde Büyükşehir Belediyesinden yüklenilen "İstanbul Geneli Muhtelif Organizasyonlar ile Tanıtım-Duyuru Çalışmaları ve Baskılı İşlerin Hizmet Alımı İşi" ve "2019 Yılı İçinde Muhtelif Kültürel Etkinlikler, Muhtelif Organizasyonlar, Tanıtım ve Duyuru Hizmetleri ve Baskılı Materyallerin Temini" işi kapsamında, yıllık olarak planlanmış ve teknik şartnamede belirlenmiş organizasyon işleri ile kültürel işlerin Kanun'un 3'üncü maddesinin "g" fıkrasında yer alan parasal limitin altında kalmak amacıyla parçalara bölündüğü;

Belirtilen uygulamanın ise, organizasyon işlerinin farklı alan ve sektörleri ilgilendiren konulardan oluşması; tek alımlardan kaynaklanabilecek risklerin azaltılması amacı olduğu; işin çok büyük bir kısmının tek bir alt yükleniciye verilmesi ve o alt yüklenici ile ilgili bir problemin oluşması durumunda, işin önemli bir kısmının aksayacağı, böyle bir durumda ise hem yüklenici hem de İdarenin zarar göreceği ve böylece bir kamu zararı ortaya çıkabileceği; bu tür risklere karşı önceden önlem alınmasının ise kamusal bir yükümlülük olduğu, bu itibarla ihale konusu işlerin bölünmesinde riski küçültme çabası güdülmesinin bir zorunluluk olarak ortaya çıktığı; bunun yanı sıra büyük bir işin tek yükleniciden talep edilmesinin katılan sayısını azaltacağı, böylece rekabet oluşturularak avantajlı tekliflerin ortaya çıkmasını engelleyeceği gerekçelerine dayandığı anlaşılmıştır.

Ancak, organizasyon işlerinin hizmetin bir bütünlük halinde sunulmasını gerektirdiği kabul edilmekle birlikte mevzuat değişikliği olmadığı sürece meri mevzuat hükümlerine göre organizasyon işleri ile kültürel işlerin alt kalemleri belirlenirken yıllık olarak planlanmış ve teknik şartnamede belirlenmiş kısımlarından benzer kalemlerin/hizmetlerin bir araya getirilerek 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3'üncü maddesinin "g" fıkrasında yer alan parasal limitin üzerinde ise ihale ile temin edilmesi yasal bir zorunluluktur. Ayrıca, bu işlerde benzer kalemlerin bir arada ihale ile temin edilmesi rekabet başta olmak üzere ihalelerin temel ilkelerine uyum için önem arz etmektedir.

www.balioglu.net

Şirketin, toplam tutarı 316.776.665 TL'ye ulaşan organizasyon ve kültürel işlerin parçalara bölünerek Kanun'un 3'üncü maddesinin "g" fıkrası kapsamında ihale yapılmaksızın temin edilmesi meri mevzuatımıza göre mümkün olmamakla birlikte, 4734 sayılı Kanun kapsamında yüklenilen bu nitelikteki alımlar için Kanun'un 3'üncü maddesinin (g) fıkrasında yer alan limitin uygulanmamasına yönelik mevzuat değişikliği yapılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 8: Şirketin Kendi İhtiyacı Olan Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerini, Büyükşehir Belediyesinin Doğrudan veya Dolaylı Olarak %50'sinden Fazlasına Sahip Olduğu Diğer Şirketlerden Doğrudan Hizmet Alımı Suretiyle Gördürmesi ve Bu Kapsamda Çalıştırılan İşçilerin Ücretlerine Mevzuata Aykırı Olarak İlave Zam Yapılması

A) Şirketin Kendi İhtiyacı Olan Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerini, Büyükşehir Belediyesinin Doğrudan veya Dolaylı Olarak %50'sinden Fazlasına Sahip Olduğu Diğer Şirketlerden Doğrudan Hizmet Alımı Suretiyle Gördürmesi

Kültür AŞ personel çalıştırmasına dayalı hizmet alımlarını (temizlik hizmeti ve özel güvenlik hizmeti) mevzuata aykırı olarak Büyükşehir Belediyesinin doğrudan veya dolaylı olarak %50'sinden fazlasına sahip olduğu diğer şirketlerden doğrudan hizmet alımı suretiyle gördürmektedir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendine göre, belediyeler ile bağlı kuruluşları ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birlikleri, birlikte veya ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası il özel idareleri, belediyeler ve bağlı kuruluşlarına ait şirketler; mahalli idare ve şirket bütçelerinden, personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı veya niteliği itibarıyla bu sonucu doğuracak şekilde alım yapamaz ve buna imkân sağlayan diğer mevzuat hükümleri uygulanmaz.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek Madde 20'nin ilk fıkrasında, belediyeler ile bağlı kuruluşlarının personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerini doğrudan hizmet alımı suretiyle birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası bu idarelere ait ve halen bu kapsamda hizmet alımı yaptığı mevcut şirketlerinden birine, bu nitelikte herhangi bir şirketi bulunmuyorsa münhasıran bu amaçla kuracakları bir şirkete gördürebileceği hüküm altına alınmıştır.

www.balioglu.net

Bu maddeye ilişkin olarak çıkarılan "İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Karar"ın 3'üncü maddesinde şirket tanımı yapılmış, 6'ncı maddesinde ise, bu şirketlerden; aynı belediye veya bağlı kuruluşları tarafından da doğrudan hizmet alımı yapılmasının mümkün olduğu düzenlenmiştir.

Buna göre, mahalli idarelerin doğrudan veya dolaylı olarak %50'sinden fazlasına sahip olduğu şirketlerin; personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerini, diğer belediye şirketlerinden doğrudan hizmet alımı yapılması suretiyle gördürmesi mümkün bulunmamaktadır.

Kültür AŞ'nin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde, 696 sayılı KHK ve adı geçen Usul ve Esaslar'a aykırı olarak Şirketin; personel çalıştırmasına dayalı hizmet alımlarını, Büyükşehir Belediyesinin doğrudan veya dolaylı olarak %50'sinden fazlasına sahip olduğu diğer şirketlerden doğrudan hizmet alımı suretiyle gördürdüğü tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti sonrasında; İdare tarafından, kanun koyucunun Belediye ile Belediye şirketlerini aynı kategoride değerlendirdiği, Belediye şirketleri açısından bir yasaktan söz etmenin hukuken mümkün olmadığı, ayrıca İçişleri Bakanlığı Hukuk

Müşavirliği 36155494-045.02-E.13856 sayılı ve "375 Sayılı KHK'nın Ek 20'nci Maddesinin Uygulanması" konulu görüş yazısıyla bu hususun açıklığa kavuşturulduğu, bu görüşte 696 sayılı KHK'nın 83'üncü maddesi ile değiştirilen 4734 Kamu İhale Kanunu'nun 62'inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendine göre, belediye ve bağlı kuruluşlarına ait şirketlerin belediye veya şirket bütçesinden personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı veya niteliği itibarıyla bu sonucu doğuracak şekilde alım yapamayacağı ve buna imkân sağlayan diğer mevzuat hükümlerinin uygulanamayacağı anlaşılmakla birlikte, Yargıtay 9. Hukuk Dairesi'nin 24.06.2013 tarihli ve E.2011/16606, K.2013/19303 sayılı kararında belediye ve belediyelere bağlı kuruluşların, devlet ve ona bağlı kurum kapsamında sayılmış olduğu, belediye şirketlerinin belediyenin 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda sayılan görev ve yetkilerini yerine getirmek üzere kurulduğundan, söz konusu Usul ve Esaslar'da belediyelerin ilgili mevzuatla kendisine verilen görevleri yürütmek üzere personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerini doğrudan hizmet alımı suretiyle bu belediyeye ait şirketlere gördürebileceği düzenlendiğinden ve Usul ve Esaslar'ın 6'ncı maddesinin ikinci fıkrasına göre; belediye veya bağlı kuruluşlarından birinin sermayesinin yarısından fazlasına sahip olduğu şirketlerden; aynı belediye veya bağlı kuruluşları tarafından da ortaklık oranlarına bakılmaksızın doğrudan hizmet alımı yapılmasının mümkün olduğunun anlaşıldığı, sonuç olarak şirketlerin aynı belediye bünyesinde kurulmuş olan belediye şirketlerinden doğrudan hizmet alımı yapabileceğinin değerlendirildiği, belediye şirketlerinin de bu hizmeti diğer belediye şirketlerinden karşılamasının kamuda taşeronluk sistemine son verilmesi amacına hizmet ettiği ifade edilmiştir.

www.balioglu.net

Her ne kadar kamu idaresi tarafından İçişleri Başkanlığı Hukuk Müşavirliğinin görüş yazısına atıfta bulunarak, Yargıtay 9'uncu Hukuk Dairesi'nin 24.06.2013 tarihli ve E.2011/16606, K.2013/19303 sayılı kararında belediye ve belediyelere bağlı kuruluşlarının, devlet ve ona bağlı kurum kapsamında sayılmış olduğu ifade edilmiş ise de belediye şirketlerinin belediye bağlı kuruluşları kapsamında kabul edilmesi hukuken mümkün bulunmamaktadır. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda bağlı kuruluşlar ve belediye şirketleri çeşitli maddelerde ayrı ayrı ifade edilmekte ve değerlendirilmektedir. 2560 ve 3645 sayılı Kanunlarda İSKİ ve İETT'nin belediye bağlı kuruluşu olduğu hükme bağlanmıştır. Belediye şirketleri ise 5393 sayılı Kanun'da ve 5216 sayılı Kanun'da ayrıca düzenlenmiştir. Nitekim bulguda bahsi geçen Usul ve Esaslar'da şirketin tanımı yapılmış ve burada da şirketler bağlı kuruluş kapsamında değerlendirilmemiştir.

Bu itibarla, Usul ve Esaslar'ın 6'ncı maddesi gereğince, belediye veya bağlı kuruluşlarından birinin sermayesinin yarısından fazlasına sahip olduğu şirketlerden; yalnızca aynı belediye veya bağlı kuruluşları tarafından doğrudan hizmet alımı yapılması mümkün olup belediye şirketlerinin bu kapsamda doğrudan hizmet alımı yapması mümkün bulunmamaktadır.

Sonuç itibariyle, Şirketin personel çalıştırmasına dayalı hizmet alımları veya niteliği itibarıyla bu sonucu doğuracak şekilde alımlarının 696 sayılı KHK ve adı geçen Usul ve Esaslar'a aykırı olduğu değerlendirilmektedir.

B) Kültür AŞ'nin Diğer Belediye Şirketlerinden Personel Çalıştırmasına Dayalı Doğrudan Hizmet Alımları Kapsamında Çalıştırılan İşçilerin Ücretlerine Mevzuata Aykırı Olarak İlave Zam Yapılması

Kültür AŞ'nin personel çalıştırmasına dayalı hizmetlerinin yürütülmesi için, Büyükşehir Belediyesinin diğer şirketlerinden temin edilen işçilerin doğrudan hizmet alım sözleşmesiyle belirlenen ücretlerine 01.03.2019 tarihinden geçerli olmak üzere zam yapılarak 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Geçici 24'üncü maddesi ve bu madde uyarınca çıkarılan toplu iş sözleşmesi hükümlerine aykırı işlem tesis edilmiş ve söz konusu hizmetler daha yüksek maliyet ile temin edilmiştir.

www.balioglu.net

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Geçici 24'üncü maddesine göre, mahalli idare şirketlerinde işçi statüsüne geçirilen çalışanların ücret ile diğer mali ve sosyal haklarına ilişkin şartlar, Yüksek Hakem Kurulu'nca karara bağlanan ve süresi en son sona erecek olan toplu iş sözleşmesi hükümleri esas alınmak suretiyle belirlenmiş ve bu sözleşme Bakanlıkça ilan edilmiştir.

Söz konusu toplu iş sözleşmesi hükümlerine göre, 696 sayılı KHK kapsamında mahalli idare şirketlerinde işçi statüsüne geçirilen çalışanların 01.01.2019 tarihinde almakta oldukları çıplak ücretlerine %4 zam yapılması, 30.06.2019 tarihinde ise almakta oldukları günlük çıplak ücretlerine 01.07.2019 tarihinden itibaren yine %4 (yüzde dört) oranında zam yapılması kararlaştırılmıştır. Buna göre, mahalli idare şirketlerinde işçi statüsüne geçirilen çalışanların ücret ile diğer mali ve sosyal hakları 30.06.2020 tarihine kadar bu hükümler çerçevesinde belirlenmiştir.

Yukarıda belirtilen yasal düzenleme ve toplu iş sözleşmesi hükümleri bu şekilde olmasına karşın, Kültür AŞ'nin 15.03.2019 tarih ve 2019/18 sayılı Yönetim Kurulu Kararıyla, personelin bireysel iş sözleşmelerinde ücret zammına ilişkin sınırlayıcı bir hüküm bulunmadığı

ve 2019 yılı için uygulanan ücret zammındaki yetersizlik nedeniyle bozulan dengenin, hak ve nefaset kurallarına göre düzeltilmesi ve Anayasa'nın 53'üncü maddesi ve ILO'nun 98 nolu sözleşmesinin 4'üncü maddesi gerekçe gösterilerek personelin 28.02.2019 tarihinde almakta olduğu günlük ücretlerine 01.03.2019 tarihinden geçerli olmak üzere 21,16-TL ilave edilmesine karar verilmiştir.

Ancak, ücret zamlarına ilişkin olarak ilgili mevzuat gereği 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Geçici 24'üncü maddesi uyarınca çıkarılan toplu iş sözleşmesi hükümlerine uyulması yasal bir zorunluluk olup ücret zammı hususunda doğrudan hizmet alım sözleşmesi ile personelin bireysel iş sözleşmelerinde yer verilen düzenlemelere bakılması hukuken mümkün değildir. Ayrıca, Anayasanın toplu sözleşme hakkına ilişkin 53'üncü maddesinde toplu iş sözleşmesinin nasıl yapılacağının kanunla düzenleneceği ifade edilmekle bu hakka ilişkin olarak kanuni düzenleme getirilmesi kabul edilmiş olmaktadır.

Bu şekilde, Kültür AŞ'nin personel çalıştırmasına dayalı hizmetlerinin yürütülmesi için Büyükşehir Belediyesinin diğer şirketlerinden temin edilen işçilerin doğrudan hizmet alım sözleşmesiyle belirlenen günlük ücretlerine zam yapılarak 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Geçici 24'üncü maddesi ve bu madde uyarınca çıkarılan toplu iş sözleşmesi hükümlerine aykırı işlem tesis edilmiştir. Şirket Yönetim Kurulu bu şekilde karar alarak personel çalıştırmasına dayalı hizmetlerin daha yüksek maliyet ile temin edilmesine sebebiyet vermiştir.

Şirketin, personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerinde ilgili mevzuat hükümlerine uygun hareket etmesi gerekmektedir.

BULGU 9: Kiralanan 4 Adet Taşınmazın Kiralama Amacına Aykırı Olarak Boş Tutulmasına Rağmen Kira Ödemesi Yapılması

Kültür AŞ, "İstanbul Kitapçısı" adı altında faaliyette bulunmak üzere kiraladığı taşınmazlarda herhangi bir faaliyette bulunmamasına karşın, boş tutulan bu yerler için şirket bütçesinden kira ödemesinde bulunmuştur.

Kültür AŞ, 02.02.2018 tarihli ve 2018/22 sayılı Yönetim Kurulu Kararı ile İstanbul Kitapçısı şubelerinin bilinirliği ile satış verimliliğini artırmak ve yeni şubeler oluşturmak amacıyla Fatih-Eminönü bölgesinde kitap-kafe ve hediyelik eşya satış yeri şeklinde işletilmek üzere yeni yerler kiralanmasına ve/veya satın alınmasına karar vermiş ve buna istinaden bahsi geçen bölgede yer alan 4 adet taşınmazı kiralamıştır.

www.balioglu.net

Kültür AŞ'nin kitap-kafe ve hediyelik eşya yeri işletmek üzere kiraladığı yerler 5 ve 10 yıllığına kiralanmıştır. Bu yerlerin Kira Sözleşmelerinde kiralanan yerlerin başta İstanbul Kitapçısı ve Hediyem İstanbul şubeleri olmak üzere, ancak, bunlarla sınırlı olmaksızın diğer kültür ve sanat alanı olarak da kullanılabileceği; buralarda yapılacak her türlü tadilat ve tamirat işlerine ilişkin masrafların Kültür AŞ'ye ait olacağı; kiralanan yerlerin elektrik, su, doğalgaz başta olmak üzere her türlü çevre temizlik vergisi, stopaj vs. vergi ve ödemelerinin de Kültür AŞ'ye ait olacağı; sözleşme bedelinin her yıl TÜİK tarafından belirlenen 12 aylık ÜFE ortalaması dikkate alınarak artırılacağı hüküm altına alınmıştır. Dolayısıyla, her türlü masraf vs. Kültür AŞ üzerinde bırakılmıştır.

Şirketin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde, bahsi geçen taşınmazlara ilişkin olarak Kültür AŞ tarafından kiralama amacına uygun hiçbir işlemin yapılmadığı, söz konusu yerlerin boş halde bulunduğu ve faaliyete geçirilmediği tespit edilmiş, dolayısıyla boş tutulan bu yerler için kira bedeli ve diğer sabit giderlere katlanılması nedeniyle şirketin zarara uğratıldığı kanaatine varılmıştır.

www.balioglu.net

Her ne kadar 26.09.2019 tarihinde alınan Yönetim Kurulu Kararı ile *"4 adet kagir apartmana kira tarihlerinden günümüze kadar İstanbul Kitapçısına dönüştürülmesi anlamında hiçbir işlem yapılmayarak boş tutulmuş olması, yeni dönemle birlikte etkin olarak uygulamaya konulan tasarruf tedbirleriyle çelişecek şekilde bu 4 adet kagir apartmanın getirmiş olduğu ağır kira yükü sebebiyle İstanbul Kitapçısı şube sayısının artırılması hususunda alınan 02.02.2018 tarih ve 2018/22 sayılı yönetim kurulu kararının iptaline, bu kapsamda yukarıda belirtilen 4 adet kira sözleşmesinin feshedilmesine;…. kiraya verenlere makul süre tazminatı olarak 3 aylık kira bedelinin ödenmesine"* karar verilmiş olsa da bu durum Kira Sözleşmelerine dayanılarak ödenen kira bedelleri ile bu yerlere ilişkin sabit masraflar (elektrik, su, doğalgaz vb.) ve tadilat ve tamirat masraflarına katlanılması durumunu değiştirmemektedir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 369'uncu maddesine göre yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle görevli üçüncü kişiler, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmek yükümlülüğü altındadırlar. Şirketin menfaatini gözetmek, yönetim kurulunun şirketle ilgili işlem yapan kişileri gözetleme ve denetleme görevini de kapsamaktadır. Özen ve bağlılık yükümlülüğü, yönetim yetkisinin başkasına devredilmiş olup olmamasından bağımsız olarak yönetim kuruluna gözetim ve denetim görevi yüklemektedir.

Kültür AŞ tarafından kiralanan 4 adet taşınmaz, kiralama amacı olan İstanbul Kitapçısı ve Hediyem İstanbul şubesi olmak üzere değerlendirilmediği gibi, kültür ve sanat faaliyetlerinde kullanılmak amacına da hizmet etmemiş, hiçbir işlem yapılmayarak boş bir halde bekletilmiş ve bu taşınmazlar için her ay kira bedeli ve sabit giderler ödenmiştir. Bir başka deyişle şirket menfaatleri gözetilmeyerek şirketin zarara uğramasına sebebiyet verilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti sonrasında, İdare tarafından: Cağaloğlu Kitapçılar Projesi kapsamında kiralanan binaların planlanan şekilde kullanılması düşünülse de İstanbul Kitapçısı şubelerinin zarar etmesiyle şube sayısının düşürülmesi ve yeni dönemle birlikte etkin olarak uygulamaya konulan tasarruf tedbirlerinin kiralanan taşınmazların planlanan şekilde kullanılmasını imkânsız kıldığı; kira sözleşmelerinin devam etmesi varsayımı altında ödenecek kira bedeli, yapılacak tadilat, fatura ve sair masraflar dikkate alındığında, bu sözleşmelerin devamının Şirketin menfaatleri açısından karlı olmayacağının tespit edildiği ve bu nedenle İstanbul Kitapçısı şube sayısının arttırılması hususunda alınan kararın iptaline ve mevcut kira sözleşmelerinin feshedilmesine karar verildiği; fesih bildirileri içinse Türk Borçlar Kanunu'nun 325'inci maddesinde yer alan "*Kiracının sözleşmeden doğan borçları kiralananın benzer koşullarla kiraya verilebileceği makul bir süre için devam eder*" hükmü ve konuya ilişkin Yargıtay 3. Hukuk Dairesi'nin 25.06.2018 tarih, 2017/3331 E.- 2018/6999 K. sayılı "*Taşınmazın yeniden kiraya verilebileceği makul süre 3 ay belirlenmiş olup kiracının belirlenen 3 aylık süre tazminatından sorumlu olacağının kabulü gerekir*" ilamı gereğince makul süre kavramının 3 ay olarak dikkate alındığı ve bu süreye göre işlem yapıldığı, böylece de Cağaloğlu Kitapçılar Sokağı Projesi kapsamında kiralanan taşınmazların kira sözleşmelerinin iptal edilerek izleyen dönem kira giderlerinden 14.475.108,00 TL tasarruf edildiği ve ayrıca diğer sabit gider masrafları ile tamirat ve tadilat masraflarına da katlanılmadığı; dolayısıyla şirketin faaliyet ve projelerinde kullanılacak taşınmazlar için daha titiz planlamaların yapılması ve bu faaliyetler için kiralanacak yerlerin etkin bir şekilde kullanılması, atıl bırakılmaması ve gereksiz yere kira vb. giderlere katlanılmaması için gerekli dikkat ve özenin gösterildiği ifade edilmiştir.

İdare değerlendirmesinde, İstanbul Kitapçısı ve Hediyem İstanbul şubesi olarak kullanılmak üzere kiralanan ancak amacına uygun şekilde kullanılmayan ve boş bırakılan bu yerler için yapılan kira sözleşmeleri nedeniyle Şirketin gerek kira ödemelerine, gerekse kiralanan yerlere ilişkin sabit masraflara (elektrik, su, doğalgaz vb.) ve bu yerlere ilişkin tadilat ve tamirat masraflarına katlandığı dikkate alındığında sözleşmelerin feshedilmesinin ve mülk sahiplerine bu fesihten kaynaklı olarak 3 aylık kira bedeli ödenmesi durumunun, sözleşmelerin devamı durumunda karşılaşılacak maliyetle kıyaslandığında katlanılabilir olduğu ve bu yerlerin

www.balioglu.net

boş olarak atıl vaziyette kaldığı da dikkate alındığında kira sözleşmelerinin feshedilmesinin şirket açısından makul olduğu anlaşılmaktadır. Ancak, sözleşmenin feshedilmesi daha önce boş olarak atıl durumda olan bu yerler için ilgili dönemlerde ödenen kira vb. diğer ödemeler yoluyla şirketin zarara uğramasına açıklık getirmemektedir.

Sonuç olarak, şirket faaliyet ve projelerinde kullanılacak taşınmazlar için daha titiz planlamaların yapılması ve bu faaliyetler için kiralanacak yerlerin etkin bir şekilde kullanılması, atıl bırakılmaması ve yersiz olarak kira vb. giderlere katlanılmaması için gerekli dikkat ve özenin gösterilmesi gerekmektedir.

BULGU 10: Bazı Şirket Çalışanları ve Aile Fertleri İçin Yapılan Özel Sağlık Sigortası Bedellerinin Şirket Bütçesinden Karşılanması

Şirkette görev yapan yönetim kurulu başkanı ve üyeleri, genel müdür, sanat yönetmeni, müdür, danışman, şef ile bunların aile fertleri için özel sağlık sigortası yaptırılarak poliçe bedelleri şirket bütçesinden karşılanmıştır.

www.balioglu.net

Kültür AŞ Yönetim Kurulunun 26.09.2018 tarihli ve 2018/87 sayılı kararı gereğince açık ihale usulü ile özel sağlık sigortası hizmet alım işine çıkılmasına, ihale yetkilisi olarak da genel müdürün yetkili kılınmasına karar verilmiştir. Söz konusu karara istinaden 2018/461232 kayıt numarası ile ihale edilen ve 01.01.2019-31.12.2019 dönemi kapsayan "2019 Yılı Özel Sağlık Sigortası Hizmet Alım İşi" 858.660,00 + KDV bedel ile … Sigorta AŞ uhdesinde kalmıştır. İhale kapsamında bazı şirket personeli ve bunların aile fertleri olmak üzere toplamda 301 kişi için özel sağlık sigortası yaptırılmıştır.

İhale kapsamında özel sağlık sigortası yaptırılan tüm personel ile bunların aile efradının tamamı 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 60'ıncı maddesi kapsamında genel sağlık sigortalısıdır ve kendileri için Sosyal Güvenlik Kurumuna genel sağlık sigorta primi ödemesinde bulunulmaktadır. Dolayısıyla bu kişiler ve aile fertleri için özel sağlık sigortası yaptırılması, ilgililer için mükerrer sağlık sigortası uygulaması anlamına geldiğinden, durumun şirket kaynaklarının etkin, ekonomik ve verimli kullanımı açısından yersiz olduğu değerlendirilmektedir.

Profesyonel anonim şirketlerde üst düzey yöneticiler için özel sağlık sigortası ya da tamamlayıcı sağlık sigortası yapılabilmekte ve özel sektör mantığı gereği bir teşvik unsuru olabilmektedir. Bu durumda dahi, kapsam üst düzey yönetici vasfını haiz personel ile sınırlandırılmakta ve genel olarak aile fertleri de dikkate alınmamaktadır. Aile fertleri

konusunda sadece indirimli şekilde ücreti kendileri tarafından ödenmek suretiyle sigorta yapılabilmektedir. Bu itibarla, şirket açısından genel müdür ve yardımcısı ile birlikte yönetim kurulu üyeleri için özel sağlık sigortası yaptırılması makul olarak değerlendirilebilir.

Bununla birlikte, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 146'ncı maddesinde; memurlara kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ve yönetmeliklerin ve amirlerin tayin ettiği görevler karşılığında bu Kanunla sağlanan haklar dışında ücret ödenemeyeceği ve hiçbir yarar sağlanamayacağı; 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nda ise, büyükşehir belediyesinde yöneticilik vasfı olanlara şirketlerin yönetim ve denetim kurullarında görev verilebileceği hüküm altına alınmış, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na göre ise huzur hakkının yönetim kurulu üyelerinin haklarından olduğu açıkça ifade edilmiştir.

Bu düzenlemelere göre, Kültür AŞ yönetim kurulu üyelerine her ne kadar özel sağlık sigortası yaptırılması makul olarak değerlendirilse dahi, bu yönetim kurulu üyelerinden aynı zamanda büyükşehir belediyesinde 657 sayılı Kanun'a göre memur statüsünde olanlara huzur hakkı dışında sağlanan bir menfaat olan özel sağlık sigortası yaptırılması ve poliçe bedellerinin şirket bütçesinden ödenmesi 657 sayılı Kanun'a aykırıdır.

www.balioglu.net

Yukarıda yer alan denetim tespiti sonrasında; İdare tarafından, Şirketin Personel Yönetmeliğinde özel sağlık sigortasından yararlanacak personele ve bunların aile fertlerine yer verildiği ve ödemenin bu kapsamda yapıldığı; şirket çalışanlarına sağlanan bu imkânın çalışma hayatı içerisinde yoğun iş temposu ile birlikte personellerinin yönetim ve denetim sorumluluğunu üstlenmiş bulunan genel müdürden şefe kadar olan yönetici grubu ve aile üyeleri için yoğun çaba ve emekleri karşılığında bir teşvik unsuru taşıdığı; ayrıca 13.06.2012 tarihli ve 6327 sayılı Kanun'un 28'inci maddesi ile değiştirilen Gelir Vergisi Kanunu'nun 89'uncu maddesinin devletin özel sağlık sigortası yaptırılmasını teşvik amacıyla bir düzenleme olduğu ve bu düzenleme ile mükellefin kendisi veya eş ve çocukları adına yaptırılan çeşitli adlar altındaki sigorta poliçe bedellerinin belli oranlar dahilinde çalışanın gelir vergisi matrahından indirilmesine imkan sağlandığı ve dolayısıyla şirketin yaptığı çalışmanın söz konusu yasa ile de uyumlu olduğu ve üst düzey yöneticiler için bir motivasyon kaynağı teşkil ederek çalışmalarında şirketin menfaatine olacak şekilde daha etkin ve verimli olmalarına imkan sağladığı; bu gerekçeler ile bulguda bahsi geçen çalışanlar ve aile fertleri için özel sağlık sigortası yaptırıldığı ifade edilmiştir.

Her ne kadar şirketin üst düzey yöneticileri ve bunların aile fertleri adına şirket bütçesinden yaptırılan özel sağlık sigortalarının gerek Gelir Vergisi Kanunu'na uygun olduğu

ve gerekse çalışanların motivasyonlarını artırmak suretiyle şirkete olan katkılarının artacağı gerekçelerini ileri sürmüş olsa da, adına poliçe düzenlenen her bir şirket çalışanı ve bunların aile fertleri 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 60'ıncı maddesi kapsamında genel sağlık sigortalısıdır ve kendileri için işveren tarafından Sosyal Güvenlik Kurumuna genel sağlık sigorta primi ödemesinde bulunulmaktadır. Bir başka deyişle bu kişiler adına yaptırılan özel sağlık sigortaları nedeniyle ödenen poliçe bedeli şirket bütçesinden bu amaçla yapılan mükerrer bir ödeme olarak karşımıza çıkmaktadır. Yine, şirket devletin Gelir Vergisi Kanunu'nda yapılan düzenleme ile çalışanlar ve bunların aile fertleri adına özel sağlık sigortası yaptırılmasını teşvik ettiğini belirtmektedir. Ancak, burada yapılan düzenleme özel sağlık sigorta poliçe bedellerinin yasada belirtildiği haliyle çalışanların gelir vergisi matrahından indirim yapılmasını öngörmekte olup, bu yönüyle bir teşvik unsuru taşımaktadır, ancak çalışanlar için işverenin özel sağlık sigortası bedellerinin işveren bütçesinden ödenmesine ilişkin değildir. Çalışanlar isterlerse kendileri ve aile fertleri adına kapsamında da bir kısıtlamaya gidilmeksizin her türlü sigorta poliçe anlaşmasının tarafı olarak, ödedikleri poliçe bedellerini de Kanunda öngörüldüğü şekliyle vergi matrahlarından indirim konusu yapabilmektedirler.

www.balioglu.net

Sonuç olarak, sermayesinin %50'sinden fazlası İstanbul Büyükşehir Belediyesine ait bir kamu şirketi durumunda olan Kültür AŞ'de çalışan genel müdür ve yardımcısı ile yönetim kurulu başkan ve üyeleri için memur olmamaları kaydıyla özel sağlık sigortası yaptırılması; bunların dışında kalan sanat yönetmeni, müdür, danışman, şef vb. unvanlı kadrolarda bulunan personel için bu uygulamadan vazgeçilmesi gerekmektedir. Ayrıca, Türk Ticaret Kanunu'nun profesyonel yönetim anlayışı ile basiretli bir tüccar gibi hareket edilmesi hükmü gereğince tüm unvanlardaki personelin aile efradı için de sağlık sigortası yaptırılması uygulamasından vazgeçilmesinin şirket menfaatlerinin korunması açısından yerinde olacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 11: Belediyenin Diğer Şirketinden Yapılan Hizmet Alımlarına İlişkin Ödemede Şirketin Vadesi Geçmiş Borcu Bulunmasına Karşın Söz Konusu Borç Kesilmeksizin Ödeme Yapılması

Kültür AŞ'nin temizlik hizmeti satın aldığı diğer bir belediye şirketi Boğaziçi Konut Hizmet Yönetim İşletmeciliği ve Ticaret AŞ'nin vadesi geçmiş borcu bulunduğu halde söz konusu borç kesilmeksizin ödeme yapılmıştır.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un "Alacağı Ödenmeden Yapılmayacak İşlemler İle İşlem Yapanların Sorumlulukları" başlıklı 22/A maddesine dayanılarak çıkarılan ve 23.12.2017 tarihli ve 30279 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan (1) sıra no.lu Tahsilat Genel Tebliği'nde değişiklikler yapan (9) sıra no.lu Tahsilat Genel Tebliğ'in Birinci Kısım, İkinci Bölümünün "V. Amme Alacağı Ödenmeden Yapılmayacak İşlemler ile İşlem Yapanların Sorumlulukları" başlıklı bölümünün 2'nci maddesinde, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamına giren kurumların, mal veya hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle 2.000,- liranın üzerinde yapacakları ödemeler sırasında hak sahiplerinin Bakanlığa bağlı tahsil dairelerine vadesi geçmiş borçlarının bulunmadığına ilişkin vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belge aranılması zorunluluğu getirilmiştir.

Ayrıca Tebliğ'in aynı bölümün 5.2'nci maddesinde, 4734 sayılı Kanun kapsamına giren kurumların, mal veya hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle hak sahiplerine yapacakları ödemeler sırasında vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belgenin aranılması gerektiği ve belediyeler ile bunların doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketlerin 4734 sayılı Kanun kapsamında olduğu belirtilerek gerek 4734 sayılı Kanun kapsamında (istisnalar dâhil) gerekse bu Kanun dışında yapacakları her türlü mal veya hizmet alımları ile yapım işleri için yapacakları ödemeler sırasında vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belgeyi arayacakları düzenlenmiştir.

www.balioglu.net

Buna göre vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belgeyi aramadan ödeme/işlemleri yapan kurum ve kuruluşlara, borçlunun bağlı bulunduğu takibe salahiyetli tahsil dairesince idari para cezası tatbik edilmesi ve bu madde hükmüne göre verilen idari para cezasının, ilgilisine tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödenmesi gerekmektedir.

Şirketin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde, Kültür AŞ'nin temizlik hizmeti satın aldığı diğer bir belediye şirketi Boğaziçi Konut Hizmet Yönetim İşletmeciliği ve Ticaret AŞ'nin vadesi geçmiş borcu bulunduğu halde ödeme yapıldığı görülmüştür.

Yukarıda yer alan denetim tespiti sonrasında; İdare tarafından 2020 yılı içinde, bulguda belirtilen ödemelerden önce yüklenicilerden borcu yoktur yazısı alınmakta olduğu anlaşılmıştır.

Netice olarak, söz konusu temizlik hizmet alımının doğrudan ilgili işçilerden değil adı geçen belediye şirketinden yapılması nedeniyle bu hizmet alımı için yapılacak ödemeler sırasında vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belgenin aranması gerekmektedir.

Amme alacaklarının tahsilinin takibi konusunda gerekli özenin gösterilmesi uygun olacaktır.

BULGU 12: İş Sözleşmesi Devir Protokolleri ile Devredilen Personele İlişkin Kıdem Tazminatı ve Yıllık İzin Ücretlerinin Devredilen Şirkete Peşinen Ödenmesi

Kültür AŞ ile İstanbul Büyükşehir Belediyesinin diğer iştirak şirketleri arasında Kültür AŞ'de çalışan personelin devrine yönelik olarak yapılan iş sözleşmesi devir protokollerinde; devreden işveren olarak Kültür AŞ'nin, devir konusu işçinin kıdem tazminatını ve birikmiş yıllık izin ücretlerini devir tarihi itibariyle hesaplayarak, devir tarihini izleyen 30 gün içinde devralan şirkete ödeyeceğine ilişkin yer alan düzenlemeler nedeniyle ilgili şirketlere toplam 210.794,45 TL ödemede bulunulmuştur.

İş sözleşmesinin devri hususu hali hazırda yürürlükte olan 4857 sayılı İş Kanunu'nda düzenlenmemiştir. Bu konudaki tek düzenleme 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 429'uncu maddesinde yer almaktadır. İlgili maddeye göre; sözleşmenin devri halinde devir tarihinden itibaren doğan hak ve borçların sahibi devralan işveren olmaktadır. İşçinin hizmet süresine ilişkin önceki işveren döneminde elde ettiği haklar (kıdem tazminatı ve/veya yıllık izin ücreti gibi) bakımından ise yeni işverenin sorumluluğu bulunmamakta, personelin işlemiş kıdem tazminatlarından ise 4857 sayılı İş Kanunu gereğince (mülga 1475 sayılı Kanun'un yürürlükte olan 14'üncü maddesi) her iki işveren birlikte sorumlu olmaktadır. Bununla birlikte, işçinin hizmet akdinin kıdem tazminatı ödenmesini gerektirmeyecek şekilde sona ermesi durumunda hizmet süreleri kıdem tazminatı hesabında dikkate alınmamaktadır. Bir başka deyişle işçiye kıdem tazminatı ödenmemesi gereken durumlar da söz konusu olabilmektedir.

Diğer taraftan, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 54'üncü maddesinde işçinin her hizmet yılına karşılık yıllık iznini gelecek hizmet yılı içinde kullanacağı ve 59'uncu maddede ise iş sözleşmesinin, herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretinin sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği hüküm altına alındığından, iş akdinin sona erdiği tarihe kadar yıllık izne ilişkin herhangi bir ödeme borcu söz konusu değildir. İşçinin yıllık izin ücreti alacağı ancak iş akdi sona erdiğinde doğacaktır. Dolayısıyla yıllık izin ücreti ödemesi hususunda devreden işveren açısından herhangi bir sorumluluk doğmamaktadır.

www.balioglu.net

Kültür AŞ ile İstanbul Büyükşehir Belediyesinin sermayesinin yarısından fazlasına sahip olduğu diğer şirketleri arasında personel devrine ilişkin imzalanan Protokolün kıdem tazminatı ve yıllık izin ücretlerine ilişkin maddelerinde;

- Devreden işverenin devir konusu işçinin kıdem tazminatını ve birikmiş yıllık izin ücretlerini devir tarihi itibariyle hesaplayarak, devir tarihini izleyen 30 gün içinde devralan işverene ödeyeceği,

- İşçinin iş sözleşmesinin kıdem tazminatına hak kazandıracak şekilde sona ermesi durumunda devralan işverenin işçinin kıdem tazminatını son ücreti üzerinden ve işçinin devreden işveren nezdinde çalıştığı süreyi de dikkate alarak tüm hizmet süresi üzerinden hesaplayarak işçiye ödeyeceği, kıdem tazminatına hak kazanmayacak şekilde sona ermesi durumunda ise devreden işveren tarafından devralan işverene o işçi için ödenmiş olan kıdem tazminatını iade edeceği düzenlenmiştir.

Şirketin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; Kültür AŞ ile diğer iştirak şirketler arasında yapılan personel devirlerinde Protokol hükümleri gereğince; iş akdi sona ermediği halde Kültür AŞ tarafından devredilen personelin kıdem tazminatının devralan işverene peşinen ödendiği, ayrıca işçinin iş akdi sona erdiğinde doğacak olan yıllık izin ücretlerine ilişkin alacaklarının da peşinen ödendiği; dolayısıyla şirketin gerek kıdem tazminatı açısından gerekse yıllık izin ücreti bakımından Kanunen sorumluluğu henüz doğmadığı halde yükümlülük altına girdiği anlaşılmaktadır. Zira, yukarıda bahsedildiği üzere işçinin iş akdi kıdem tazminatına hak kazanmayacak şekilde sona erebileceği gibi, yıllık izin ücretine ilişkin olarak ise iş akdinin sona erdiği tarihe kadar herhangi bir ödeme borcu da zaten söz konusu değildir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti sonrasında, İdare tarafından: 6098 sayılı Borçlar Kanunu'nun "Sözleşmenin Devri" başlıklı 429'uncu maddesinde; "*Hizmet sözleşmesi, ancak işçinin yazılı rızası alınmak suretiyle, sürekli olarak başka bir işverene devredilebilir. Devir işlemiyle, devralan, bütün hak ve borçları ile birlikte, hizmet sözleşmesinin işveren tarafı olur. Bu durumda, işçinin, hizmet süresine bağlı hakları bakımından, devreden işveren yanında işe başladığı tarih esas alınır*" hükmü gereğince, devir tarihinden itibaren doğan hak ve borçların sahibinin devralan işverene ait olacağı,

Bununla birlikte, Kültür AŞ ile İstanbul Büyükşehir Belediyesinin diğer iştirak şirketleri arasında imzalanan Devir Protokolünde ise;

www.balioglu.net

"*İşçinin iş sözleşmesinin kıdem tazminatına hak kazandıracak şekilde sona ermesi durumunda devralan işveren işçinin, kıdem tazminatını son ücreti üzerinden ve işçinin devreden işveren nezdinde çalıştığı süreyi de dikkate alarak tüm hizmet süresi üzerinden hesaplayarak işçiye ödeyecektir*."

"*İşçinin iş sözleşmesinin kıdem tazminatına hak kazanmayacak şekilde sona ermesi durumunda devreden işveren tarafından, devralan işverene o işçi için ödenmiş olan kıdem tazminatı tutarını, devralan işveren, devreden işverene işçinin işten ayrılmasını takip eden 30 gün içerisinde iade edecektir*." şeklinde düzenlemelere yer verildiğini ve devir tarihi itibariyle kıdem tazminatının peşinen ödenmesi durumunda işçinin kıdem tazminatına hak kazandırmayacak şekilde iş sözleşmesinin sona ermesi halinde geri alınacağından ve diğer iştirak şirketlerinden alınacak bu meblağın tahsil kabiliyeti yönünden sıkıntı yaşanmayacağından personelini devreden şirketin (Kültür AŞ) devrolunan personelin kıdem tazminatı ve diğer haklarını peşinen ödenmesi durumunun şirketin menfaatlerine halel getirmeyeceği ifade edilmiştir.

www.balioglu.net

Her ne kadar protokol ile personelini devreden şirket açısından kıdem tazminatı ve yıllık izin ücretlerinin peşin ödenmesinin ödeme yapılan şirketten geri alınabilmesi noktasında sorun olmayacağından bahisle şirket menfaatlerine zarar vermeyeceği ifade edilmiş olsa da, bu görüşe katılmak mümkün değildir. Zira, bulguda yer verildiği üzere, 6098 sayılı Borçlar Kanunu'nun "Sözleşmenin devri" başlıklı 429'uncu maddesi gereğince iş sözleşmesinin devri durumunda devir tarihinden itibaren doğan hak ve borçlar devralan işverene geçmekte ve işçinin hizmet süresine ilişkin önceki işveren döneminde elde ettiği haklar (kıdem tazminatı ve/veya yıllık izin ücreti gibi) bakımından yeni işverenin sorumluluğu bulunmamakta, personelin işlemiş kıdem tazminatlarından ise 4857 sayıl İş Kanunu gereğince her iki işveren birlikte sorumlu olmaktadır. Bununla birlikte, işçinin hizmet akdinin kıdem tazminatı ödenmesini gerektirmeyecek şekilde sona ermesi durumunda hizmet süreleri kıdem tazminatı hesabında dikkate alınmamaktadır. Bir başka deyişle işçiye kıdem tazminatı ödenmemesi gereken durumlar da söz konusu olabilmektedir.

Diğer taraftan, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 54'üncü maddesinde işçinin her hizmet yılına karşılık yıllık iznini gelecek hizmet yılı içinde kullanacağı ve 59'uncu maddede ise iş sözleşmesinin, herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretinin sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği hüküm altına alındığından, iş akdinin sona erdiği tarihe kadar

yıllık izne ilişkin herhangi bir ödeme borcu söz konusu değildir. İşçinin yıllık izin ücreti alacağı ancak iş akdi sona erdiğinde doğacaktır. Dolayısıyla yıllık izin ücreti ödemesi hususunda devreden işveren açısından herhangi bir sorumluluk doğmamaktadır.

Sonuç olarak, belediye şirketlerinin kendi arasında veya diğer şirketler ile yaptıkları iş sözleşmesi devir protokollerinde sadece sorumlulukların belirlenmesinin yeterli olduğu; personeli devreden şirketten devralan şirkete kıdem tazminatı ve/veya yıllık izin ücretine ilişkin peşinen ödemede bulunulmasının İş Kanunu'nun ilgili maddeleri karşısında yersiz ve devreden şirketi önceden yükümlülük altına sokan bir uygulama olduğu ve devir protokollerinde bu tür hükümlere yer verilmemesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 13: Serbest Tüketici Olan Şirketin Elektrik Enerjisi Alımlarında İhale Mevzuatına Uyulmaması

Şirket, serbest tüketici olma hakkına sahip olmasına rağmen elektrik ihtiyacını elektrik dağıtım şirketinden ihale yapmaksızın karşılamıştır.

www.balioglu.net

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesi uyarınca, Kanun'a tabi idarelerin mal veya hizmet alımları ile yapım işleri bu Kanun hükümlerine göre yürütülmektedir.

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'na dayanılarak çıkarılan Elektrik Piyasası Tüketici Hizmetleri Yönetmeliği'nin "Tanımlar ve kısaltmalar" başlıklı 4'üncü maddesinde; serbest tüketicinin, Kurul tarafından belirlenen elektrik enerjisi miktarından daha fazla tüketimde bulunması veya iletim sistemine doğrudan bağlı olması veya organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini haiz olduğu için tedarikçisini seçme hakkına sahip gerçek veya tüzel kişiyi ifade edeceği;

"Serbest Tüketici Kapsamı ve elektrik tedariki" başlıklı 6'ncı maddenin (1) numaralı fıkrasının (c) bendinde; bir önceki takvim yılında serbest tüketici limitini aşan miktarda elektrik tüketilen kullanım yerinin kullanım hakkına sahip ya da kullanım hakkını edinen tüketicilerin serbest tüketici kabul edileceği;

"İkili anlaşma kapsamında yer alan tüketicilerin hak ve yükümlülükleri" başlıklı 39'uncu maddesinin (1) numaralı fıkrasında; serbest tüketicilerin, tüketim miktarı serbest tüketici limitini geçen her bir ölçüm noktası için ayrı bir tedarikçi ile ikili anlaşma yapılabileceği;

belirtilmiştir.

Ayrıca; 4628 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un "Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu ve Kurul Başkanlığı" başlıklı 5'inci maddesinin altıncı fıkrasının (b) bendine göre; her yılın Ocak ayının sonuna kadar serbest tüketici tanımına ilişkin limitlerdeki indirimleri belirlemek ve yeni limitleri yayımlamak Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun görevleri arasındadır. Bu doğrultuda olmak üzere:

Elektrik Piyasası Düzenleme Kurulu Kararı (EPDK) ile 2019 yılı için yıllık serbest tüketici tüketim limiti, 1.600 kWh ve üzeri olarak belirlenmiştir. Bu rakam her sene başında EPDK tarafından yeniden değerlendirilmekte ve uygun görüldüğü ölçüde düşürülmektedir.

17.06.2011 tarihli ve 2011/DK. D 105 sayılı Kamu İhale Kurumu Düzenleyici Kurul Kararında ise; serbest tüketici olan idarelerin elektrik ihtiyaçlarını 4734 sayılı Kanun çerçevesinde mal alımı ihalesi olarak temin etmeleri gerektiği belirtilmektedir.

Elektrik alımlarında belirli bir limitin üzerinde tüketim gerçekleştiğinde serbest tüketici olma ve tedarikçisini seçme hakkı bulunmaktadır. Tedarikçisini seçme hakkı; hizmetin kalitesi, çeşitliliği, maliyeti vb. yönlerden isteklileri değerlendirme ve en uygun olanı tercih etme imkânı vermektedir. Diğer yandan, yasal düzenlemeler birlikte değerlendirildiğinde, serbest tüketici olmaları halinde, kamu idarelerinin elektrik ve doğalgaz ihtiyaçlarını ihale yoluyla temin etmelerinin esas olduğu anlaşılmaktadır.

Kültür AŞ elektrik ihtiyaçlarının temini için 21.11.2017 tarihinde açık ihale usulü ile Elektrik Enerjisi Alım ihalesine çıkılmış, ihaleye teklif veren istekli çıkmaması üzerine ihale iptal edilmiş, daha sonra 4734 sayılı Kanun'un 21-a maddesi kapsamında pazarlık usulü ile ihaleye çıkılmış, ancak tekrar ihaleye teklif veren istekli çıkmaması üzerine 05.01.2018 tarihinde ihale iptal edilmiştir. Bu tarihten sonra serbest tüketici olma kapasitesine sahip olunmasına rağmen 2018 ve 2019 yıllarında tekrar ihaleye çıkılmamış, elektrik ihtiyacının elektrik dağıtım şirketinden ihale yapılmaksızın karşılandığı tespit edilmiştir.

Söz konusu tespit sonrasında kamu idaresi cevabında, 2018 yılı içinde elektrik piyasasında oluşan şartlar nedeniyle, sadece KÜLTÜR AŞ değil, diğer tüm kamu kurum ve kuruluşları da ihaleyle elektrik enerjisi teminini gerçekleştiremediği, Şirketin mevcut durum nedeniyle, BEDAŞ Boğaziçi Elektrik Dağıtım AŞ ile protokol imzalayarak elektrik enerjisi temini yoluna gittiği, 2019 yılı içinde de yaptıkları araştırmalar sonunda elektrik piyasası şartlarında herhangi bir değişiklik olmadığı kanaati ile ihaleye çıkılmasına gerek duyulmadığı,

www.balioglu.net

her ihaleye çıkılmasının bir maliyetinin olduğu, burada kamunun zarara uğratılmama hassasiyeti ile hareket edildiği, ancak denetim tespitinin dikkate alınarak enerji alımı hâsıl olduğunda enerji ihtiyacının ihaleye çıkılarak temin edilmesi yoluna gidileceği ifade edilmiştir.

Yukarıda belirtilen yasal düzenlemelere göre, elektrik ihtiyaçlarının ihale yolu ile temin edilmesi esas olduğundan, elektrik alımlarının 4734 sayılı Kanun hükümlerine göre yapılması gerekmektedir.

BULGU 14: Şirkette İşçi Statüsüne Geçirilen Çalışanların Ücretlerine Doğrudan Hizmet Alımı Kapsamında Ödenmek Üzere Büyükşehir Belediyesince Mevzuata Aykırı Olarak İlave Zam Yapılması

Büyükşehir Belediyesinin Kültür AŞ'den temin ettiği personel çalıştırmasına dayalı hizmet alımında söz konusu işin sözleşmesiyle belirlenen günlük ücretlere 01.03.2019 tarihinden geçerli olmak üzere zam yapılarak 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Geçici 24'üncü maddesi ve bu madde uyarınca çıkarılan toplu iş sözleşmesi hükümlerine aykırı işlem tesis edilmiştir.

www.balioglu.net

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek Madde 20'nin ilk fıkrasında, belediyeler ile bağlı kuruluşlarının personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerini doğrudan hizmet alımı suretiyle birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası bu idarelere ait ve halen bu kapsamda hizmet alımı yaptığı mevcut şirketlerinden birine, bu nitelikte herhangi bir şirketi bulunmuyorsa münhasıran bu amaçla kuracakları bir şirkete gördürebileceği hüküm altına alınmıştır.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Geçici 24'üncü maddesine göre ise, mahalli idare şirketlerinde işçi statüsüne geçirilen çalışanların ücret ile diğer mali ve sosyal haklarına ilişkin şartlar, Yüksek Hakem Kurulu'nca karara bağlanan ve süresi en son sona erecek olan toplu iş sözleşmesi hükümleri esas alınmak suretiyle belirlenmiş ve bu sözleşme Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğünce ilan edilmiştir.

Söz konusu toplu iş sözleşmesi hükümlerine göre, 696 sayılı KHK kapsamında mahalli idare şirketlerinde işçi statüsüne geçirilen çalışanların 01.01.2019 tarihinde almakta oldukları çıplak ücretlerine %4 oranında, 30.06.2019 tarihinde ise almakta oldukları günlük çıplak ücretlerine 01.07.2019 tarihinden itibaren yine %4 (yüzde dört) oranında zam yapılması kararlaştırılmıştır. Buna göre, mahalli idare şirketlerinde işçi statüsüne geçirilen çalışanların

ücret ile diğer mali ve sosyal hakları 30.06.2020 tarihine kadar olmak üzere, bu hükümler çerçevesinde belirlenmiştir.

Yukarıda belirtilen yasal düzenleme ve toplu iş sözleşmesi hükümleri ile bahse konu Usul ve Esaslar bu şekilde olmasına karşın, Büyükşehir Belediyesinin bila tarihli Başkanlık Oluru ile işçi personelin bireysel iş sözleşmesinde ücret zammına ilişkin sınırlayıcı bir hüküm bulunmadığı ve 2019 yılı için uygulanan ücret zammındaki yetersizlik nedeniyle bozulan dengenin, hak ve nesafet kurallarına göre düzeltilmesi gerekçe gösterilerek Anayasa'nın 53'üncü maddesi ve İLO'nun 98 No'lu Sözleşmesi'nin 4'üncü maddesi gereğince personelin 28.02.2019 tarihinde almakta olduğu günlük brüt ücretlerine 01.03.2019 tarihinden itibaren 21,16 TL ilave edilmesine karar verilmiştir.

Söz konusu tespit sonrasında kamu idaresi cevabında özetle: Büyükşehir Belediyesinin 25.03.2019 tarihli Başkanlık Olurunda, doğrudan hizmet alım sözleşmesi ile personelin bireysel iş sözleşmelerinde ücret zammına ilişkin sınırlayıcı bir hüküm bulunmaması, 2019 yılı için uygulanan ücret zammındaki yetersizlik nedeniyle bozulan dengenin, hak ve nefaset kurallarına göre düzeltilmesini temin edilmesi amacıyla, Anayasa'nın 53'üncü maddesi ve ILO'nun 98 no.lu sözleşmesinin 4'üncü maddesi gereğince, personelin 28.02.2019 tarihinde almakta olduğu günlük ücretlerine 01.03.2019 tarihinden geçerli olmak üzere 21,16-TL ilave edilmesine karar verildiği; Şirketin, Büyükşehir Belediyesi iştirak şirketi olması hasebiyle söz konusu Başkanlık Oluruna istinaden Büyükşehir Belediyesi ile 29.03.2019 tarihinde ek protokol imzalandığı; bu ek protokolün 3'üncü maddesi gereğince işçi personelin günlük brüt ücretlerine 01.03.2019 tarihinden itibaren 21,16 TL ilave edilerek hesaplanan tutarların personele verilecek brüt ücreti oluşturacağının ve hakedişlerin de belirlenen bu usule göre ve işveren payı ilave edilerek hazırlanacağının düzenlendiği; Şirkete işçi statüsünde geçirilen personelin günlük ücretlerine 01.03.2019 tarihinden geçerli olmak üzere 21,16-TL ilave edilerek Büyükşehir Belediyesinin Şirketlerinden temin ettiği personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı hak edişlerinin hazırlandığı, Büyükşehir Belediyesinden hakediş tutarları tahsil edilerek personellere ödemelerin gerçekleştirildiği ifade edilmiştir.

Ancak, ücret zamlarına ilişkin olarak ilgili mevzuat gereği 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Geçici 24'üncü maddesi uyarınca çıkarılan toplu iş sözleşmesi hükümlerine uyulması yasal bir zorunluluk olup ücret zammı hususunda doğrudan hizmet alım sözleşmesi ile personelin bireysel iş sözleşmelerinde yer verilen düzenlemelere bakılması hukuken mümkün değildir. Ayrıca, Anayasa'nın toplu sözleşme hakkına ilişkin 53'üncü maddesinde,

www.balioglu.net

toplu iş sözleşmesinin kanunla düzenleneceği ifade edilerek, bu hakka ilişkin olarak kanuni düzenleme yapılması gerektiği kabul edilmiş olmaktadır.

Büyükşehir Belediyesinin, Kültür AŞ'den temin ettiği personel çalıştırmasına dayalı hizmet alımına ilişkin sözleşmede belirlenen günlük ücretlere 01.03.2019 tarihinden geçerli olmak üzere zam yapılarak 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Geçici 24'üncü maddesi ve bu madde uyarınca çıkarılan Toplu İş Sözleşmesi hükümlerine aykırı işlem tesis edilmiştir. Büyükşehir Belediyesince, Şirkete yapılan ödemeler de belirtilen minvalde olmuştur.

Diğer taraftan, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 20'nci maddesinin üçüncü fıkrasına dayanılarak hazırlanan "İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Karar"ın 5'inci maddesinin (4) numaralı fıkrasına göre, İdare tarafından şirkete personel gideri için yapılacak aylık ödemelerin toplamının, hizmet alımı sözleşmesinde öngörülen işçi ücretleri esas alınarak hesaplanan işçilik giderleri toplamını aşmaması gerekmektedir.

www.balioglu.net

Ayrıca, Hizmet İşleri Genel Şartnamesi'nin 42'nci maddesine göre düzenlenen hakediş raporunun işleme konulabilmesi için, yüklenici veya işbaşında bulunan vekili tarafından imzalanmış olması gerektiğinden; söz konusu ödemelerin yüklenici Kültür AŞ'nin yetkili temsilcisi tarafından imzalanan hakedişlere istinaden yapılması nedeniyle, Şirketin de Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesine aykırı işlem tesis ettiği anlaşılmıştır.

Büyükşehir Belediyesinin iştirak şirketlerinden temin ettiği personel çalıştırmasına dayalı hizmetlerde, Büyükşehir Belediye ve iştirak şirketlerinin ilgili mevzuat hükümlerine uygun hareket etmesi gerekmektedir.

BULGU 15: Gazete Satış Büfelerinin Şirket Tarafından Üçüncü Kişilere İhalesiz Devredilmesi

Kültür AŞ'ye işletme hakkı devredilen taşınmazlar şirket tarafından 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 26'ncı maddesine aykırı olarak üçüncü kişilere ihalesiz devredilmiştir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Şirket Kurulması" başlıklı 26'ncı maddesine göre büyükşehir belediyelerinin şirketlerine belediye meclisince belirlenecek süre

ve bedelle maddede sayılan işletmelerini devredebileceği düzenlenmiştir. Fakat aynı maddenin son cümlesinde ise belediye şirketlerince bu yerlerin üçüncü kişilere 2886 sayılı Kanun hükümlerine göre ihale edilmek suretiyle devredilebileceği belirtilmiştir.

Büyükşehir Belediyesi tarafından 16.05.2014 tarihli ve 677 sayılı Meclis Kararı ile belediyenin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerde bulunan gazete satış büfelerinin işletme hakkı 5 yıl süre ile ve elde edilecek gelirin %50 oranında Büyükşehir Belediyesine ödenmesi kaydıyla 5216 sayılı Kanun'un 26'ncı maddesi doğrultusunda Kültür AŞ'ye devredilmiştir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 1'inci maddesine göre, genel bütçeye dâhil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işleri bu Kanun'da yazılı hükümlere göre yürütülmesi gerekmektedir. Şirketin 5216 sayılı Kanun'un 26'ncı maddesine göre üçüncü kişilere işletme hakkı devirlerinde mezkûr kanun hükümlerine göre ihale yapılması gerekmektedir.

www.balioglu.net

Kültür AŞ'nin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde, Şirket tarafından 178 adet gazete satış büfesinin işletme hakkının şirket tarafından ihalesiz olarak üçüncü kişilere devredildiği görülmüştür.

Yukarıda yer alan denetim tespiti sonrasında, İdare tarafından: Şirkete devredilen 178 adet gazete satış büfesinin İstanbul Büyükşehir Belediye Encümeninin 21.12.2000 tarihli ve 2495 sayılı kararı ile tasdiklenen protokolle KÜLTÜR AŞ'ye verildiği; protokolün hukuki dayanağı kısmında 3030 sayılı Kanun'un 14/3-g, 1580 sayılı Belediye Kanunu'nun l'inci ve 2886 sayılı Kanun'un 71'inci maddelerine atıf yapıldığı; Şirketin, Belediye Encümeninin bu kararına dayanarak gazete satış büfesi kiracılarıyla sözleşmeler akdettiği; Şirketin, kiracılar ile sözleşme akdettiği tarihte ne 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na ne de 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na tabi olduğu; Belediye Meclisinin 16.05.2014 tarihli ve 677 sayılı kararına istinaden Belediyenin, gazete satış büfelerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 26'ncı maddesi uyarınca 5 yıl süre ile Şirkete tahsis ettiği; 16.05.2014 tarihinden sonra yeni kiracılık ilişkisi kurulmadığı; kiracıların sözleşmelerinin her yıl bedel ve bazı şartları değiştirmek maksadıyla yenilense de, bu kiracıların hepsinin önceden kiracılık ilişkisi kurulmuş kazanılmış haklara sahip kiracılar olduğu; halihazırda ise, Büyükşehir Belediye Meclisince belirlenen tahsis süresinin sona ermiş olması sebebiyle gazete satış büfelerinin İstanbul Büyükşehir Belediyesi uhdesine geçtiği ifade edilmiştir.

Ancak, Şirketin kiracılar ile sözleşme akdettiği tarihte ne 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na ne de 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na tabi olduğu ifade edilmiş ise de; Belediye Meclisinin 16.05.2014 tarihli ve 677 sayılı kararı uyarınca gazete satış büfelerinin 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 26'ncı maddesine istinaden 5 yıl süre ile Şirkete tahsis edildiği tarihten itibaren, söz konusu yerlerin 3'üncü kişilere kiralanması, 2886 sayılı Kanun'a göre yapılacak ihaleyle mümkün olacaktır.

Diğer yandan, kiracıların sözleşmelerinin her yıl yenilenmesi ve bu kiracıların hepsinin önceden kiracılık ilişkisi kurulmuş kişiler olması, söz konusu kiracıların bu taşınmazlar üzerinde kazanılmış haklara sahip oldukları anlamına gelmemektedir. Bu bağlamda, 2012 yılında 5216 sayılı Kanun'un 26'ncı maddesinde yapılan değişiklikten sonra, sözleşmeleri sona eren büfelerin 2886 sayılı Kanun'a uygun olarak yapılan ihale suretiyle kiraya verilmesi gerekirdi.

Büyükşehir Belediye Meclisince belirlenen tahsis süresinin sona ermiş olması sebebiyle, halen eski kiracıları tarafından işletilen gazete satış büfelerinin İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından 5216 sayılı Kanun'un 26'ncı maddesi veya 2886 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir.

www.balioglu.net

BULGU 16: Hizmet Alımı İşinin Sözleşme Damga Vergisinin Eksik Tahsil Edilmesi

Kültür AŞ tarafından ihale edilen Megalight ve Billboard Tesisi ve İşletmeye Verilmesi Hizmet Alım İşine ait sözleşmenin damga vergisi eksik tahsil edilmiştir.

488 sayılı Damga Vergisi Kanunu'nun 1'inci maddesinde, bu Kanun'a ekli (1) sayılı tabloda yazılı kâğıtların damga vergisine tabi olduğu; 3'üncü maddesinde, damga vergisi mükellefinin kâğıtları imzalayanlar olduğu; 4'üncü maddesinde, bir kâğıdın tabi olacağı verginin tayini için o kâğıdın mahiyetine bakılacağı ve buna göre tabloda yazılı vergisinin bulunacağı, kâğıtların mahiyetlerinin tayininde, şekli kanunlarda belirtilmiş olanlarda kanunlardaki adlarına, belirtilmemiş olanlarda üzerlerindeki yazının tazammun ettiği hüküm ve manaya bakılacağı; 10'uncu maddesinde, belli para teriminin, kâğıtların ihtiva ettiği veya bunlarda yazılı rakamların hâsıl edeceği parayı ifade ettiği ifade edilmiştir.

Kanun'un 6'ncı maddesinde ise bir kâğıtta birbirinden tamamen ayrı birden fazla akit ve işlem bulunduğu takdirde bunların her birinden ayrı ayrı vergi alınacağı, bir kâğıtta toplanan

akit ve işlemler birbirine bağlı ve bir asıldan doğma oldukları takdirde damga vergisinin, en yüksek vergi alınmasını gerektiren akit veya işlem üzerinden alınacağı hükme bağlanmıştır.

Anılan Kanuna ekli (1) sayılı tablonun ‘‘I-Akitlerle ilgili kâğıtlar’’ başlıklı bölümünün A/1 fıkrasına göre, belli parayı ihtiva eden mukavelenameler, taahhütnameler ve temliknameler damga vergisine tabidir.

Kültür AŞ tarafından 23.01.2012 tarihinde ihale edilen Megalight ve Billboard Tesisi ve İşletmeye Verilmesi Hizmet Alım İşine ait sözleşmenin 6’ıncı maddesinde, sözleşme süresinin sözleşmenin imzalandığı 14.02.2012 tarihinden 06.12.2021 tarihine kadar olduğu; 7’nci maddesinde ise sözleşmenin aylık 2.250.000,00 TL, yıllık 27.000.000,00 TL olduğu düzenlenmiştir. Söz konusu sözleşmenin 8’inci maddesinde sözleşmenin damga vergisinin işletmeci tarafından yatırılacağı belirtilmiştir.

Şirketin hesap ve işlemleri incelendiğinde, sözleşme uzun süreli (yaklaşık 10 yıl) olmasına karşın sözleşmenin 1 yıllık bedeli üzerinden (27.000.000,00 TL *%0,825=222.959,43 TL) damga vergisinin tahsil edildiği, sözleşme süresinin dikkate alınmadığı anlaşılmıştır. Halbuki, Sözleşme süresinin 9 yıl 11 ay olması nedeniyle, sözleşme damga vergisinin (27.000.000,00 TL * 9 yıl + 2.250.000,00 TL * 11 ay) 267.750.000,00 TL üzerinden alınması gerekmektedir. Bu durumda, eksik tahsil edilen sözleşme damga vergisi tutarı, yukarıda belirtilen şekilde 1.985.978,07 TL hesaplanmakla birlikte; Kanun’un 14 üncü maddesinin birinci fıkrasına göre 2012 yılı için her bir kâğıttan alınacak damga vergisi üst sınırı 1.379.775,30 TL olduğundan bu tutarın işletmeci tarafından ödendiğinin Şirkete beyan edilmesi ya da Şirket tarafından tahsil edilerek vergi dairesine ödenmesi gerekmektedir.

Yukarıda belirtilen tespite binaen, Şirket tarafından; 14.02.2012 tarihli sözleşmenin 8’inci maddesinde sözleşmenin damga vergisinin İşletmeci tarafından yatırılacağı kararlaştırıldığından 04.03.2020 tarihinde ... AŞ’ye 10 yıllık sözleşme damga vergisinin 1 yıllık yatırılmış olması nedeniyle eksik yatırılan tutarın tamamlanarak dekontunun Şirket ile paylaşılmasına ilişkin yazı gönderilmiştir.

Netice olarak, birden fazla yılı kapsayan ihale konusu işlerde sözleşme damga vergisinin toplam ihale yılına göre bulunan sözleşme bedeli üzerinden hesaplanması ve takip edilmesi mevzuata uygun olacaktır.

www.balioglu.net

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
http://www.sayistay.gov.tr

www.balioglu.net

8. EKLER

EK 1: İZLEME

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	**Yıl/Yıllar**	**İdare Tarafından Yapılan İşlem**	**Açıklama**
İlan ve Reklam Vergisinin 360 Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabı Yerine Gelir ve Gider Hesaplarında İzlenmesi	2014	Tam Olarak Yerine Getirildi	Takip eden dönemlerde ilan reklam vergisine istinaden yapılan işlemler için 360 no.lu hesap kullanılmaya başlanmıştır. Bu işlemlere ilişkin gelir ve gider hesaplarının kullanılmadığı anlaşılmıştır.
Şirkete Ait İnternet Sitelerinin Yapımına İlişkin Tutarlar İçin Amortisman Ayrılmaması	2014	Tam Olarak Yerine Getirildi	Takip eden dönemlerde internet siteleri ile alakalı olarak alan web tasarım vb. yapılan ödemeler ile alakalı olarak ekonomik ömür göz önünde bulundurularak

www.balioglu.net

			260,180 ve 280 no.lu hesaplar kullanılmakta ve ilgili dönemlerde gider kaydı oluşturulmaktadır.
Şirket Bütçesinden Yurtdışında Ofis Kiralanması Suretiyle Vakfa Tahsisinin Sağlanması	2014	Tam Olarak Yerine Getirildi	Yurtdışındaki ofisin ilgili Vakfa devredildiği, takip eden yıllarda şirketin mali kayıtlarında risk oluşturabilecek durumun ortadan kaldırıldığı ifade edilmiştir.
Şirketin Girmiş Olduğu İhalelerde Basiretli Davranmaması ve İş Ortaklığından Alacağının Bulunması	2014	Tam Olarak Yerine Getirildi	Şirketin girmiş olduğu ihale ile alakalı kurulan ortaklık için ödenen damga vergisinin yarısının diğer ortak iştirak şirketin cari hesabına borç kaydedilmiş olduğu, sonrasında şirketin sermaye

www.balioglu.net

			artırımı yapmış olmasından dolayı sermaye taahhüdü hesabına devredilerek kapatıldığı ifade edilmiştir.

www.balioglu.net